I 921

CYRILLI LVCARIS
Patriarchæ Conſtantinopolitani

CONFESSIO
Chriſtianæ fidei.

Cui adjuncta eſt gemina ejuſdem
Confeſſionis

CENSVRA SYNODALIS;

Vna, à Cyrillo Berrhœenſi,

Altera, à Parthenio;

Patriarchis itidem Conſtantinopolitanis,
promulgata.

Omnia Græcè & Latinè.

Eremi montis argentini ad Cracoviam

M DC XLV.

J. II. 38.
J. II. 38.
J. II. 38.

Chriſtiano Lectori S.

CVm primùm ante ſexdecim aut circiter annos in lucem prodiit Cyrilli Patriarchæ Conſtantinopolitani Confeſſio fidei, ita ad amuſſim cum præcipuis Calvini placitis conſentiens, ut ex illius Chriſtianæ religionis Inſtitutione deſcripta videri poſſet; mirati ſunt Occidentales Chriſtiani, quî factum eſſet, ut Eccleſiæ Græcæ, quarum nomine edebatur, tam ſubitò à majorum ſuorum fide deſciviſſent. Nec pauci fuerunt qui animadvertentes Confeſſionem illam Latinè tantùm fuiſſe editam, nullius præterquam Cyrilli nomine adſcripto, fucum aliquem aut piam fraudem ea in re ſubeſſe ſuſpicarentur: cùm tam ingentem in religione mutationem, cujus nullus antea rumor ad aures ſuas perveniſſet, illic in momento accidiſſe incredibile prorſus ipſis videretur. Sed progreſſu temporis certioribus Conſtantinopoli acceptis nunciis, & Confeſſione illa iterum, Græcè & Latinè cum auctario, prælo ſubjecta, nulli amplius reperti ſunt qui ipſam pro genuino Epiſcopi iſtius fœtu agnoſcere detrectarent. Eccleſiarum tamen Græcarum aut Orientis Confeſſionem non fuiſſe, patuit jam pridem ex gemina earundem Eccleſiarum Synodali Cenſura adverſus illam promulga-

ta ; primâ quidem anno M DC XXXIX, ſub Cyrillo Berrhœenſi, Cyrilli Lucaris qui Confeſſionem ſcripſit in Patriarchatu Conſtantinopolitano ſucceſſore: ſecundâ verò anno M DC XLII, ſub Parthenio, Patriarcha itidem Conſtantinopolitano; utraque multis Patriarcharum, Epiſcoporum & Sacerdotum ſubſignationibus munita. Verùm quia fortê etiam de iſtis Cenſuris dubitatio alicui oboriri poſſet, illas ſimul cum Confeſſione uno volumine comprehenſas, tuo Chriſtiane Lector arbitrio ſubjicere volui, eademque tibi fide & religione qua in manus meas venerunt repræſentare. Confeſſionem quidem ſecundùm exemplar Genevæ apud Ioannem Tornæſium anno 1633 excuſum; ſed omiſsâ, ne te mole aut pretio gravaremus, prolixâ teſtimoniorum S. Scripturæ deſcriptione, & ſolâ eorum citatione contenti. Cenſuram verò Cyrilli Berrhœenſis ſecundùm Manuſcriptum Græcum Roma à Leone Allatio miſſum, & Latinam verſionem, quæ extat in Vindiciis Silveſtri à Petraſancta è Societate Ieſu, Laureti an. 1639 editis. Cenſuram denique Parthenii ſecundùm exemplar quod Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy, anno 1643 prodiit. Hæc ſunt quæ præfari viſum eſt, ut tibi recentis noſtræ editionis ratio conſtaret. Vale, & ſincero ſcripta iſta judicio, ſine gratia aut odio expende. Menſe Ianu. anni à Chriſto nato M D C XLV.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Κωνσταντινουπόλεως ὁμολογία τῆς
Χριστιανικῆς πίστεως.

CYRILLI
PATRIARCHÆ

Conſtantinopolitani Confeſ-
ſio Chriſtianæ fidei.

LECTORI S.

TERTIVS *hic annus agitur, quum Cyrilli, hodierni Patriarchæ Conſtantinopolitani, fidei Chriſtianæ Confeſsionem, Latinè ab eodem conſcriptam, Illuſtris viri Domini Cornelii Hagæ, fœderatorum Belgii Ordinum ad Turcicam Portam legati, miſſu, accepimus: atque ejuſdem rogatu, typis vulgandam curavimus. Quanta in Cyrillum authorem, inſectationum, & vexationum: in Dominum Hagam productorem, obtrectationum: in nos editores, ſycophantiarum examina, fuerint à veritatis & libertatis Adverſariis excitata, orbi Chriſtiano publica fama pridem innotuit. Quam vafrè apud ſuos auſi ſunt ſubdititiam mentiri; eandem, ut germanum Cyrilli partum, ſibi compertiſsimum, in argumentum ſæviſſimarum molitionum, in media Conſtantinopoli converterunt. Stetit ille immotus in ſententia: quam candidè & intrepidè, frequenti corona, apud Illuſtriſsimum Oratorem Gallicum, ipſum, Pontificis Romani*

mandato, hujus rei cauſſa appellantem ; ac deinde apud legatos Raguſeos, & alios indiſcriminatim, eſt profeſſus. Adeò ut jam nullus fuco, à Domino Haga, vel à nobis facto, ſit locus : & omnis nebula ſuſpicionis, tantis teſtibus & authoribus difflata, evanuerit. Quare, tanquam complanata & expurgata via, jam denuò eandem Confeſſionem, cultu & idiomate Græco, ab ipſomet Cyrillo adornatam, Scripturæ authoritatibus munitam, & auctario quæſtiuncularum locupletatam, orbi Chriſtiano reponendam cenſuit idem Dominus Haga : eóque ad nos ipſum authoris αὐτόγραφον miſit, quod eſſet apud omnes, viſendi ipſius & veritatis cupidos, perpetuum fidei optimæ monimentum : & exterſo omni præjudicio, cordato Lectori integro ſuo judicio uti liceret. Hîc nihil per ſordes captatum, vel emendicatum, vel ſubornatum. Omnia ex ubere fonte liberrimi ſenſus promanavere. Intereſt verò præſentis ætatis, & piæ poſteritatis, iſtius primarii & graviſſimi viri, de doctrina Chriſtiana ſententiam publicis tabulis conſignari. Tuum eſt, Lector, expendere, &

prout

prout tibi Pater luminum largietur, hanc etiam faculam, ad veritatis diſquiſitionem, & tenebrarum mendacii depulſionem, adhibere.

Genevæ,

Kal. April. cIↃ IↃc xxxiii.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Κύριλλος πατριάρχης κωνσταντινουπόλεως τοῖς ἐρωτῶσι, καὶ πυνθανομένοις περὶ τῆς πίστεως καὶ θρησκείας τῆς τῶν γραικῶν, ἤτοι τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, πῶς δηλονότι περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονεῖ, ἐν ὀνόματι κοινῶς τῶν χριστιανῶν ἁπάντων, ἐκδίδωσι σύντομον ὁμολογίαν ταύτην, εἰς μαρτύριον πρός τε θεοῦ πρόσε ἀνθρώπων, εἰλικρινεῖ συνειδήσει, οὐδεμιᾶς ἄνευ προσποιήσεως.

Κεφάλαιον α΄.

Πιστεύομεν ἕνα θεὸν ἀληθῆ, παντοκράτορα, καὶ ἀόριστον, τρισυπόστατον, πατέρα, υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα

ORIENTALIS CONFESSIO

Chriſtianæ fidei.

In Nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.

CYrillus patriarcha Conſtantinopolitanus, ſciſcitantibus intelligere de religione Eccleſiæ Orientalis, id eſt Græcę, quid credamus videlicet, quidque ſentiamus de Articulis Orthodoxæ fidei, nomine omnium Chriſtianorum communiter, exponit brevem iſtam confeſſionem, ut ſit in teſtimonium coram Deo & totâ Eccleſiâ ſine ſimulatione, & bonâ conſcientiâ.

CAPVT I.

CREDIMVS *unum verum Deum* omnipotentem & infinitum, Trinum in Perſonis, *Patrem*, *Filium & Spiritum ſanctum.*

μα. πατέρα ἀγέννητον, υἱὸν γεννητὸν ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων, ὁμοούσιον αὐτῷ. πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ προερχόμενον, πατρὶ καὶ υἱῷ ὁμοούσιον. ταύτας τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ἐν μιᾷ οὐσίᾳ παναγίαν τριάδα προσαγορεύομεν, ὑπὸ πάσης κτίσεως ἀεὶ εὐλογουμένην, δοξαζομένην καὶ προσκυνουμένην.

δευτερ. δ. λε. δευτερ. ϛ. δ. ἡσαΐ. μ. δ. ϛ. αὐτὸς μϛ. θ. α. κορινθ. η. δ. ϛ. λουκ. α. λζ. ματθ. ιθ. κϛ. ἀποκ. α. κ. ἱερεμ. κγ. κδ. γ. βασιλ. η. κζ. ῥωμ. ια. λγ. α. πρὸς τιμο. α. ιζ. γενέ. α. κϛ. καὶ γ. ιβ. α. ἰωαν. ε. ζ. ματθ. κη. ιθ. α. κορινθ. ιβ. δ. ἐφεσ. δ. δ. ε. ϛ. ἰωαν. ιε. κϛ. γαλατ. δ. ϛ. β. κορινθ. ιγ. ιγ.

Κεφάλαιον β'.

Πιστεύομεν τὴν ἱερὰν γραφὴν εἶναι θεοδίδακτον, ἧς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δημιουργός ἐστι· καὶ οὐκ ἄλλος. ταύτῃ ἀδιστάκτως πιστεύειν ὀφείλομεν, ὅτι γέγραπται, ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ. εἶτα τὴν τῆς ἱερᾶς γραφῆς μαρτυρίαν, πολλῷ μᾶλλον ἀνωτέραν εἶναι τῆς ἣν κέκτηται ἡ ἐκκλησία, οὐ γάρ ἐστι ἴσον ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύ-

ctum. Patrem ingenitum, Filium genitum à Patre ante ſæcula, Patri conſubſtantialem; Spiritum ſanctum à Patre per filium procedentem, eandem habentem eſſentiam quam Pater & filius: iſtas tres perſonas in una eſſentia appellamus *ſacroſanctam Trinitatem*, ſemper benedicendam, glorificandam atque ab omni creaturâ adorandam.

Deut.4.35. Deut.6.4. Eſai.40.4.6. Ibid.46.9. 1 Cor. 8.4.6. Luc.1.37. Matth.19.26. Apoc.1.20. Ier.23.24. 3 Reg.8.27. Rom.11.33. 1 Tim.1.17. Gen.1.26. & 3.12. 1 Ioan. 5.7. Matth. 28. 19. 1 Cor. 12. 4. Eph. 4. 4. 5. 6. Ioan. 15. 26. Galat. 4. 6. 2 Cor. 13. 13.

CAPUT II.

CRedimus *ſcripturam ſacram* eſſe θεοδίδακτον (i. à Deo traditam) habereque authorem Spiritum ſanctum non alium, cui habere debemus fidem indubitatam, ſcriptum enim eſt, habemus firmiorem propheticum ſermonem, cui bene facitis attendere, quaſi lucernæ ſplendenti in caliginoſo loco. Propterea ejus *authoritatem* eſſe ſuperiorem Eccleſię authoritate, nimis enim differens eſt, loqui

ματος ἡμᾶς διδάσκεσθαι, ἢ ὑπὸ ἀνθρώ-
που, τὸν γὰρ ἄνθρωπον ἐξ ἀγνοίας ἐνδεχόμενον
ἁμαρτῆσαι, ἢ ἀπατῆσαι, καὶ ἀπατηθῆναι. ἡ δὲ
θεία γραφὴ, οὔτε ἀπατᾷ, οὔτε ἀπατᾶται, οὐθ'
ὑπόκειται ἁμαρτήματι. ἀλλ' ἔστιν ἀδιάπτωτος,
καὶ ἀέναον τὸ κῦρος ἔχουσα.

β τιμοθ. γ. ιϛ. β πέτρου. α. η. ἰωαν. ιϛ. ιγ. ματθ. ι. κ. πράξ. ιε. κη. γαλατ. α. ια. α πρὸς θεσσαλ. β. ιγ. ἐφεσ. β. κ. α κορινθ. γ. ι. ἱερεμ. κγ. κη. ἰωαν. γ. λα. ψαλμ. ξα. θ. ψαλμ ριε. ῥωμ. γ. δ. πράξ. ε. κθ. κολοσσ. β. η. ματθ. ιε. θ. ἰεζεκ. κ. ιη. γαλ. α. η. παροιμ. λ. ε. ψαλμ. ια. ζ. ψαλ. ιη. η. ψαλ. ριη. πϛ. ρδ. ρμβ. ἑβραί. δ. ιβ. ρωμ. ι. ιζ. καὶ ιε. δ. ἰωαν. κ. λα. ἰωαν. ι. λε. ματθ. ε. ιη. καὶ κδ. λε. ἠσαΐ. μ. ζ. α πέτρου α. κδ.

Κεφάλαιον γ'.

Πιστεύομεν τὸν ἄκρως ἀγαθὸν θεὸν, πρὸ καταβολῆς κόσμου οὓς ἐξελέξατο εἰς δόξαν προορίσαι, μηδαμῶς εἰς τὰ ἔργα ἀποβλέποντα αὐτῶν, οὔτε μὴν ἔχοντα ἑτέραν αἰτίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην κατεπείγουσαν. εἰ μὴ τὴν εὐδοκίαν, τὸ θεῖον ἔλεος. ὡσαύτως πρὸ τοῦ τὸν αἰῶνα γενέσθαι, ἀποβεβληκέναι, οὓς ἀποβέβληκε. τῆς δὲ ἀποβολῆς ταύτης, εἴτις ἐπίδῃ ἐπὶ τὴν ἀπολελυμένην τοῦ θεοῦ αὐθεντείαν καὶ κυριότητα, εὑρήσει ἀναμφιβόλως αἰτίαν εἶναι τὴν θείαν

θέλησιν.

loqui Spiritum ſanctum & linguam humanam, quum iſta poſſit per ignorantiam errare, fallere & falli, ſcriptura verò divina nec fallitur, neç errare poteſt, ſed eſt infallibilis ſemper & çerta.

2 Tim.3.16. 2 Petri 1.8. Ioan.16.13. Matt.10.20. Act.15.28. Galat.1.11. 1 Theſſ. 2.13. Epheſ. 2.20. 1 Cor.3.10. Ierem.23.28. Ioan.3.31. Pſalm. 60. 9. Pſalm. 115. Rom. 3. 4. Actor. 5. 29. Coloſſ. 2. 8. Matth. 15.9. Ezech.20.18. Gal.1.8. Proverb.30. 5. Pſal. 11. 7. Pſal. 18. 8. & 118. 86. 104. 142. Ebræ. 4. 12. Rom 1.17. & 15.4. Ioan.20.31. Ioan.10.35. Matth. 5.18. & 24.35. Eſai.40.7. 1 Petr. 1. 24.

CAPUT III.

CRedimus Deum Optim. Maxim. ante mundi originem ſuos *Electos* ad gloriam *prædeſtinaſſe* ſine reſpectu ad illorum opera, nullámque cauſam impulſivam ad iſtam electionem aliam eſſe, niſi beneplacitum & divinam miſericordiam, ſimiliter ante conſtitutionem hujus ſeculi, *reprobaſſe* quos reprobavit., cujus reprobationis, ſi reſpexeris abſolutum jus Dei, voluntatem Dei eſſe

θέλησιν· εἰ δέ τις αὖθις εἰς τοὺς τῆς ἀταξίας νόμους τε καὶ κανόνας στραφείη ἧς ἡ ἄνω προνόια εἰς τὴν τῆς οἰκουμένης κέχρηται κυβέρνησιν, αἰτίαν τὴν δικαιοσύνην καταvοήσει. οἰκτίρμων γάρ ἐστιν ὁ θεός, ἀλλὰ καὶ δίκαιος.

ἐφεσ. α. ια. β τιμοθ. α. θ. ῥωμαι. θ. ια. ῥωμαι. γ. θ. ἑβρ. ε. ιδ. α κορινθ. δ. ζ. ἐφεσ. β. γ. πρὸς τίτον γ. γ. ἰωαν. ιζ. ϛ. θ. ῥωμαι. η. κη. κθ. πραξ. ιγ. μη. β θεσσαλ. γ. β. πρὸς τίτον. α. α. κατὰ λουκ. ι. κα. ματθ. ιγ. ι. μαρκ. δ. ια. ἰωαν. ϛ. λζ. μδ. καὶ ιβ. λζ. ῥωμαι. ια. ζ. β τιμοθ. β. ιθ. ἰωαν. ι. κζ. ματθ. ιε. ιγ. α ἰωαν. β. ιδ. ἀποκ. ιγ. η. ματθ. κ. ιϛ. ῥωμ. θ. ιγ. ιη. δευτερ. ι. ιδ. δευτερ. ζ. ϛ. ψαλμ. ρμζ. θ. πραξ. ιδ. ιϛ. ῥωμ. ια. λγ. λδ. λε. λϛ.

Κεφάλαιον δ΄.

Πιστεύομεν τὸν τρισυπόστατον θεόν, τὸν πατέρα, τὸν υἱόν, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ποιητὴν εἶναι τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων κτισμάτων. καὶ ἀόρατα μὲν τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις, ὁρατὰ δὲ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ὑπ' οὐρανὸν λεγόμενα. ὅτι δὲ φύσει ἀγαθὸς ὁ ποιητὴς, ἐποίησε καλὰ πάντα ὅσα ἐποίησε. οὐδὲ δύναταί ποτε κακοῦ ποιητὴς εἶναι. εἰ δέ τι κακόν ἐστιν ἐν τῇ φύσει, ἐκεῖνο ἢ τοῦ διαβόλου ἢ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι. κανὼν γάρ ἐστιν ἀληθὴς καὶ ἀδιάπτωτος, κακοῦ τὸν θεὸν μηδαμῶς εἶναι δημιουργὸν, μήτε μὴν δικαίῳ λόγῳ τοῦ θεοῦ καταψηφίζεσθαί τινα.

eſſe cauſſam, ſi autem jus ordinatum reſpexeris, juſtitiam Dei eſſe cauſſam: miſericors enim eſt Dominus, & juſtus.

Epheſ. 1. 4. 2 Timoth. 1. 9. Rom. 9. 11. Rom. 3. 9. Rom. 5. 12. 1 Corinth. 4. 7. Epheſ. 2. 3. Ad Tim. 3. 3. Ioan. 17. 6. 9. Rom. 8. 28. 29. Actor. 13. 48. 2 Theſſ. 3. 2. Timoth. 1. 1. Luc. 10. 21. Matth. 13. 10. Marc. 4. 11. Ioan. 6. 37. 44. & 12. 37. Rom. 11. 7. 2 Timoth. 2. 19. Ioan. 1. 27. Matth. 15. 13. 1 Ioan. 2. 19. Apoc. 13. 20. Matth. 20. 16. Rom. 9. 13. 18. Deut. 10. 14. & 7. 6. Pſal. 147. 9. Act. 14. 16. Rom. 11. 33. 34. 35. 36.

CAPUT IV.

CRedimus Deum Trinum Patrem, Filium & Spiritum ſanctum eſſe *Creatorem* viſibilium & inviſibilium. Inviſibilia vocamus Angelos, viſibilia cœlum, & quæ ſub cœlo: & quia bonus eſt Creator naturâ, omnia creavit bona, nec unquam malum poteſt facere, & ſi quid malum eſt, illud eſſe diaboli & hominis. Debet enim eſſe nobis certa regula, quòd Deus author non eſt mali, nec culpa juſta ratione poteſt ei imputari.

γένεσ. α. α. ἰωάν. α. α. κολασ. α. ιϛ. ψαλμ. λβ ϛ. πραξ. ιζ κδ. γένεσ. α. κζ. ἐκκλη. ζ. λ. ψαλμ. ε. δ. ἰακώβ. α. ιγ. ἰωάν. η. μδ. δευτερ. λβ. δ. α ἰωάν. β. ιϛ.

Κεφάλαιον έ.

Πιστεύομεν τὰ πάντα ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ κυβερνᾶσθαι προνοίας, ἥντινα ἐκθειάζειν, ἀλλ' οὐκ ἐξετάζειν ὀφείλομεν ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν οὖσαν κατάληψιν, μὴ δυνάμενοι ἀφ' ἑαυτῶν ἀκριβῶς εἰς κατάληψιν τῶν ἐκείνης λόγων ἀφικέσθαι. διὸ περὶ τούτου ἀποφαινόμεθα ἐν ταπεινώσει μᾶλλον δεῖν ἡμᾶς σιωπὴν ἄγειν, ἢ μηδαμῶς οἰκοδομοῦντας περιττολογεῖν.

ψαλμ. ρıγ. ια. ἐφεσ. α. ια. ἑβραί. α. γ. ματθ. ι. κθ. Ἐξοδ. ζ. γ. β βασιλ. ιβ. ια. καὶ κδ. α. α παραλ. κα. α. γ βασι. λ. κβ. κγ. ἰώβ. α. ιβ. καὶ κα. ἡσαΐ. ι. ε. ἰωάν. ιθ. ια. πραξ. β. κγ. καὶ δ. κζ. ῥωμ. α. κδ. καὶ ια. λγ. ἱερεμ. λβ. ιθ. δευτερ. κθ. κθ.

Κεφάλαιον ϛ'.

Πιστεύομεν τὸν πρῶτον ἄνθρωπον κτισθέντα παρὰ θεοῦ ἐν παραδείσῳ πεπτωκέναι, ὅτε παριδὼν τὴν θείαν ἐντολὴν τῇ τοῦ ὄφεως ἀπατηλῇ συμβουλῇ ἐπαθέρχησε. κἀντεῦθεν ἀναβλύσαι τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν τῇ διαδοχῇ. ὥστε μη-

δένα

Gen. 1. 1. Ioan. 1.1. Coloſſ. 1.16. Pſal. 32. 6. Act. 17.24. Gen. 1.27. Eccl. 7.30. Pſal. 5.4. Iac. 1.13. Ioan. 8. 44. Deut. 32. 4. 1 Ioan. 2. 16.

Caput V.

CRedimus omnia gubernari per Dei *Providentiam*, quam adorare & non inveſtigare debemus, quum ſit ſupra captum noſtrum, neque rationes ipſius poſſimus certè à nobiſmet ipſis intelligere: in quâ materiâ ſentimus ſilentium, in humilitate potius amplexandum, quam plura loqui quæ non ædificant.

Pſal. 113. 11. Epheſ. 1. 11. Ebræ. 1. 3. Matth. 1. 29. Exod. 7. 3. 2 Reg. 12. 11. & 24. 1. 1 Paral. 21. 1. 3 Reg. 3. 22. 23. Iob. 1. 12. & 21. Eſai. 10. 5. Ioan. 19. 11. Act. 2. 23. & 4. 27. Rom. 1. 24. & 11. 33. Ierem. 32. 19. Deut. 29. 29.

Caput VI.

CRedimus primum hominem à Deo creatum, cecidiſſe in Paradiſo, quia neglecto divino præcepto, ſerpentis fraudulento obtemperavit conſilio, indéque *originale* pullulaſſe *peccatum* poſteritati, ita ut nemo ſecun-

δένα κατὰ σάρκα γυναικὸς, ὃς τὸ φορτίον οὐκ ἐπιφέρει τοῦτο. καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῆς οὐκ αἰσθάνεται ἐν τῷ νῦν αἰῶνι.

ἐκκλησ. ζ. λ. ῥωμαι. ε. ιϐ. ιε. ιθ. ψαλμ. ν. ϛ. ἰώϐ. ιδ. δ. καὶ ε. ιδ. ἰωαν. γ. ϛ. ἐφεσ. β. γ. γένεσ. η. κα. ῥωμαι. η. ζ. γαλατ. γ. κϐ. ῥωμαι. γ. θ. καὶ κϛ. ἰωαν. γ. γ. ἐκκλη. ζ. κα. ῥωμαι. γ. ιϐ. γ ϐασιλ. η. μϛ. α ἰωαν. α. η. ἰακώϐ. γ. ϐ. παροιμ. κ. θ. ῥωμαι. ζ. ζ. ῥωμαι. ϛ. κγ.

Κεφάλαιον ζʹ.

Πιστεύομεν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν κένωσιν ὑποστῆναι, τουτέστιν, ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα προσειληφέναι, ἐκ πνεύματος ἁγίου, ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἀεὶ παρθένου μαρίας συλληφθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, γεννηθέντα, παθόντα, ταφέντα, καὶ ἀναστάντα ἐν δόξῃ, σωτηρίαν πᾶσι τοῖς πιστοῖς καὶ δόξαν προξενῆσαι. ὃν καὶ προσδοκῶμεν ἐλευσόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

φιλιππ. ϐ. ϛ. ματθ. α. κβ. λουκ. α. λε. γαλ. δ. δ. ῥωμ. α. γ. ἰωαν. α. ιδ. ἑϐραι. ϐ. ιδ. α κορινθ. ιε. γ. ῥωμ. δ. κε. α τιμοθ. γ. ιϛ. ϐ τιμοθ. δ. α.

dum carnem naſcatur qui non portet hoc pondus, fructúſque ſuos in hâc vitâ non ſentiat.

Eccleſ. 7. 30. Rom. 5. 12. 15. 19. Pſal. 50. 6. Iob. 14. 4. & 5. 14. Ioan. 3. 6. Eph. 2. 3. Geneſ. 8. 21. Rom. 8. 7. Galat. 3. 22. Rom. 3. 9. & 26. Ioan. 3. 3. Eccleſ. 7. 21. Rom. 3. 12. 3 Regum 8. 46. 1 Ioan. 1. 8. Iacob. 3. 2. Prov. 20. 9. Rom. 7. 7. Rom. 6. 23.

CAPUT VII.

CRedimus Filium Dei Dominum noſtrum *Ieſum Chriſtum* ſe exinaniſſe, hoc eſt in ſua hypoſtaſi humanam aſſumpſiſſe naturam, Spiritu ſancto conceptum, factúmque hominem in ventre ſemper Virginis Mariæ, natúmque, paſſum, ſepultum & reſurrectione glorificatum, ſalutem & gloriam omnibus fidelibus peperiſſe, quem expectamus venturum vivos & mortuos judicare.

Philipp. 2. 6. Matth. 1. 22. Luc. 1. 35. Galat. 4. 4. Rom. 1. 3. Ioan. 1. 14. Ebræ. 2. 14. 1 Cor. 15. 3. Rom. 4. 25. 1 Tim. 3. 16. 2 Tim. 4. 1.

Κεφάλαιον η'.

Πιστεύομεν τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν, ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθεζόμενον, ἐκεῖ μεσίτην εἶναι, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐντυγχάνειν. μόνον ἔργον πράττοντα ἀληθινοῦ καὶ γνησίου ἀρχιερέως καὶ μεσίτου, ὅθεν καὶ μόνος κήδεται τῶν ἰδίων, καὶ προΐσταται τῆς ἐκκλησίας, αὐτὴν τῇ τῶν εὐλογιῶν ποικιλότητι καὶ κοσμῶν καὶ πλουσιωτέραν ἀποδεικνύμενος.

α ἰωαν. β. α. ῥωμαι. η. λδ. α τιμο. γ. ε. ἰωαν. ιδ. ς. ἰωαν. ι. θ. ματθ. ια. κη. καὶ ιη. ιθ. ἰωαν. ις. κγ. καὶ ιδ. ιγ. πραξ. δ. ιβ. ῥωμαι. ε. α. καὶ ε. θ. ἐφεσ. β. ιη. καὶ γ. ιβ. ἑβραι. δ. ιε. καὶ ε. δ. καὶ ιβ. κβ. καὶ ζ. κδ. καὶ θ. κδ. καὶ ι. ιβ. ιη.

Κεφάλαιον θ'.

Πιστεύομεν μηδένα σώζεσθαι ἄνευ πίστεως, πίστιν δὲ λέγομεν τὴν ἐν χριστῷ ἰησοῦ δικαιοῦσαν. ἣν ἥ τε ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἡμῖν ἔτεκε, καὶ τὸ εὐαγγέλιον κηρύττει, καὶ ἧς ἄνευ τῷ θεῷ εὐαρεστῆσαι ἀδύνατον.

ἑβραι. ια. ς. ῥωμαι. ιδ. κγ. ἑβραι. ια. α. ῥωμαι. ι. ιζ. ἰωαν.

CAPUT VIII.

CRedimus Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum *ſedere in dextra Patris*, ibique pro nobis interpellare, & intercedere, ſolum officio fungentem veri & legitimi *Pontificis & Mediatoris* indéque ſolum curam gerere ſuorum & præeſſe Eccleſiæ, ipſam variis benedictionibus ornando, fœcundando.

1 Ioan. 2. 1. Rom. 8. 34. 1 Tim. 3. 5. Ioan. 14. 6. Ioan. 10. 9. Matth. 11. 28. & 18. 19. Ioan. 16. 23. & 14. 13. Act. 4. 12. Rom. 5. 1. & 5. 9. Epheſ. 2. 18. & 3. 12. Ebræ. 4. 15. & 5. 4. & 12. 22. & 7. 24. & 9. 24. & 10. 12. 18.

CAPUT IX.

CRedimus ſine *fide* neminem poſſe *ſalvari*. Fidem autem eam vocamus, quæ eſt in Ieſu Chriſto juſtificans, quam vita & mors Chriſti Domini peperit, Euangelium prædicat, & ſine quâ nemo poteſt placere Deo.

Ebræ. 11. 6. Rom. 14. 23. Ebræ. 11. 1. Rom. 10. 17.

ἰωαν. ε. κδ. καὶ κ. λα. λουκ. η. ια. γαλατ. ε. ϛ. ἰακώβ. β. ιδ. καὶ πάλιν ιζ. καὶ πάλιν. κβ. ἐφεσ. β. η. φιλιπ. α. κθ. ῥωμ. ε. β. ἐφεσ. γ. ιβ. καὶ α. ιγ. ῥωμαι. κ. ιϛ. α ἰωαν. δ. ιγ. καὶ γ. ιθ. ἑβραί. ι. κβ. ῥωμ. ιδ. ε. ἰακώβ. α. ϛ. ἰωαν. γ. ιη.

Κεφάλαιον ί.

Πιστεύομεν τὴν λεγομένην καθολικὴν ἐκκλησίαν, τοὺς ἐν Χριστῷ πιστοὺς καθόλου περιέχειν, ἤτε κεκοιμημένους καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἀποκαταστάντας, ἤτε καὶ νῦν ἐν τῇ ὁδῷ παρεπιδήμους, ἧς τινος ἐκκλησίας διότι θνητὸς ἄνθρωπος κεφαλὴ οὐδοπωσοῦν εἶναι δύναται, αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς μόνος κεφαλή ἐστι, καὶ αὐτὸς τοὺς οἴακας ἔχων ἐν τῇ τῆς ἐκκλησίας κυβερνήσει πηδαλιουχεῖ. Διότι δ᾽ ὅμως ἐν τῇ παροικίᾳ αἱ κατὰ μέρος ἐκκλησίαι ὁραταί εἰσι καὶ κατὰ τάξιν ἑκάστη ἔχει τὸν προϊστάμενον, αὐτὸν μὴ καλεῖσθαι κυρίως κεφαλὴν τῆς μερικῆς ἐκείνης ἐκκλησίας, ἀλλ᾽ ἐν καταχρήσει, ὅτι ἐν αὐτῇ μέλος ἐστὶ προηγούμενον.

γαλατ. δ. κϛ. ἑβραι. ιβ. κγ. ἐφεσ. β. ιδ. ἐφεσ. α. ι. καὶ δ. δ. κολασ. γ. ια. γαλατ. γ. κϛ. α κοριν. ιβ. ιβ. πραξ. δ. λβ. καὶ β. μβ. ἑβραί. ι. κδ. ματθ. ιη. κ. καὶ κη. κ. ἰωαν. ι. ιδ. ἐφεσ. δ. ε. ἰακώβ. δ. ιβ. ἑβραι. ε. δ. ἰωαν.

Ioan. 5. 24. & 20. 31. Luc. 8. 11. Galat. 5. 6. Iacob. 2. 14. & 17. & 22. Epheſ. 2. 8. Philipp. 1. 29. Rom. 5. 2. Epheſ. 3. 12. & 1. 13. Rom. 20. 16. 1 Ioan. 4. 13. & 3. 19. Ebræ. 10. 22. Rom. 14. 5. Iacob. 1. 6. Ioan. 3. 18.

Caput X.

CRedimus Eccleſiam quæ vocatur *Catholica*, fideles in Chriſto continere univerſaliter, qui vel defuncti in Patria ſunt, vel adhuc in via peregrinantur, cujus *Eccleſiæ caput*, quia homo mortalis eſſe nulla ratione poteſt, ipſe Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſolus caput eſt, ipſéque clavum totius regiminis Eccleſiæ in manu tenet, ſed quoniam in via particulares Eccleſiæ viſibiles ſunt, & in ordine unaquæque habet unum primum, ipſum non eſſe propriè vocandum caput particularis illius Eccleſiæ, ſed impropriè, & hoc, quia in ipſa membrum eſt principale.

Galat. 4. 26. Ebræ. 12. 23. Eph. 2. 14. Eph. 1. 10. & 4. 4. Coloſſ. 3. 11. Galat. 3. 26. 1 Cor. 12. 12. Act. 4. 32. & 2. 42. Ebræ. 10. 24. Matth. 18. 20. & 28. 20. Ioan. 10. 14. Eph. 4. 5. Iac. 4. 12. Ebræ. 5. 4.

ἰωάν. γ. κζ. ἐφεσ. ε. κγ. α κορινθ. ια. γ. κολασσ. α. ιη. ἐφεσ. α. κβ. καὶ δ. ιε. καὶ β. ιθ. ματθ. ιϛ. ιη. α πέτρου β. ϛ. ψαλμ. ριζ. κα. πραξ. δ. ια. ιβ. α κορινθ. γ. ια. ματθ. κ. κε. ματθ. κγ. η. λουκ. κβ. κε. α τιμοθ. γ. α. α πέτρου ε. β. α κορινθ. ιδ. λβ. β κορινθ. α. κδ. ἑβραί. ιγ. ιζ. α κορινθ. δ. α. β κορινθ. ε. κ. καὶ ιβ. ια. γαλατ. β. ϛ.

Κεφάλαιον ιά.

Πιστεύομεν τὰ μέλη τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εἶναι τοὺς ἁγίους τοὺς εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν ἐκλελεγμένους ὧν τοῦ κλήρου καὶ τῆς μετοχῆς ἀποκλείεσθαι τοὺς ὑποκριτάς. εἰ καὶ καταλαμβάνομεν καὶ ὁρῶμεν ἐν ταῖς μερικαῖς ἐκκλησίαις τὸν σῖτον τοῖς ἀχύροις συναναμιγνύμενον.

ῥωμ. η. κη. καὶ θ. κγ. ἰωάν. ϛ. λε. λϛ. καὶ ιβ. λβ. πραξ. β. λθ. καὶ ιγ. μη. ματθ. κ. ιϛ. καὶ ιγ. κδ. καὶ μζ. ματθ. ζ. κα. λουκ. ιγ. κϛ. ῥωμ. β. κη. ἠσαΐ. δ. γ. ἀποκ. κα. κζ. ἑβραί. ιβ. κβ. γαλατ. δ. κϛ. ἰωάν. ιζ. ϛ. ἰωάν. ι. κη. ῥωμ. θ. ϛ. α ἰωάν. β. ιθ. β τιμοθ. β. ιθ.

Κεφάλαιον ιβ'.

Πιστεύομεν ἐν τῇ παροικίᾳ ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύματος ἁγιάζεσθαι καὶ διδάσκεσθαι τὴν ἐκκλησίαν. αὐτὸ γάρ ἐστιν ὁ ἀληθὴς παράκλητος ὃν πέμπει παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ χριστὸς διδάξαι τὴν ἀλήθειαν καὶ

Ioan. 3. 27. Epheſ. 5. 23. 1 Cor. 11. 3. Col. 1. 18. Eph. 1. 22. & 4. 15. & 2. 19. Mat. 16. 18. 1 Petr. 2. 6. Pſal. 117. 21. Act. 4. 11. 12. 1 Cor. 3. 11. Matth. 20. 25. Matth. 23. 8. Luc. 22. 25. 1 Timoth. 3. 1. 1 Pet. 5. 2. 1 Cor. 14. 32. 2 Cor. 1. 24. Ebræ. 13. 17. 1 Cor. 4. 1. 2 Cor. 5. 20. & 12. 11. Gal. 2. 6.

Caput XI.

CRedimus *membra Eccleſiæ* Catholicæ eſſe ſanctos ad vitam æternam electos, à quorum conſortio excludi hypocritas, quamvis in particularibus Eccleſiis miſtæ cum tritico paleæ inveniantur.

Rom. 8. 28. & 9. 23. Ioan. 5. 35. 36. Ioan. 12. 32. Actor. 2. 39. & 13. 48. Matth. 20. 16. & 13. 24. & 47. Matth. 7. 21. Luc. 13. 26. Rom. 2. 18. Eſai. 4. 7. Apoc. 21. 27. Ebræ. 12. 22. Gal. 4. 26. Ioan. 17. 6. Ioan. 10. 28. Rom. 9. 19. 1 Ioan. 2. 19. 2 Tim. 2. 19.

Caput XII.

CRedimus *Spiritu ſancto* ſanctificari & *doceri Eccleſiam* in via, ipſe enim eſt verus Paracletus, quem mittit Chriſtus à Patre, ut doceat Veritatem, tene-

τὸ σκότος ἀπὸ τῆς τῶν πιστῶν διανοίας ἀπελάσαι. ἀληθὲς γὰρ καὶ βέβαιόν ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ δύνασθαι ἁμαρτάνειν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος ἐκλέγεσθαι. τῆς πλάνης δὲ ταύτης καὶ τῆς ἀπάτης μόνου τοῦ παναγίου πνεύματος ἡ διδαχὴ καὶ τὸ φῶς ἡμᾶς ἀπαλλάττει καὶ οὐκ ἀνθρώπου θνητοῦ. εἰ καὶ δυνατὸν τοῦτο ἐνεργεῖσθαι δι' ὑπηρεσίας τῶν πιστῶς διακονούντων τῇ ἐκκλησίᾳ.

α κοριν. γ. ις. καὶ ς. ια. β θεσσαλ. β. ιγ. ἰωαν. ιζ. ιζ. καὶ ς. με. ἡσαΐ. νδ. ιγ. ἱερεμ. λα. λβ. ἰεζεκ. ια. ιθ. ἐφεσ. α. ιγ. ἰωαν. ιδ. ις. ἰωαν. ις. ιγ. ἰωὴλ β. καὶ πραξ. β. ις. πραξ. ι. μδ. καὶ ιγ. β. πραξ. ιε. κη. α κοριν. β. ι. α ἰωαν. β. κζ. ῥωμ. η. θ. α κοριν. ιβ. ζ. ἐφεσ. δ. δ. β παραλ. ιε. γ. κριτῶν. β. ιβ. γ βασιλ. ιθ. ι. β παραλ. κθ. ς. ἱερεμ. ια. ι. δανιὴλ. θ. ια. ἡσαΐ. α. κα. ἱερεμ. ιη. ιη. ἰεζεκι. ζ. κς. ἱερεμ. κγ. ια. καὶ β. η. α τιμοθ. δ. α. β τιμοθ. δ. γ. πραξ. κ. λ. α ἰωαν. β. ιη. β θεσσαλ. β. γ. ῥωμαι. ια. κβ. α ἰωαν. δ. α. ἀποκ. β. β. ῥωμαι. γ. δ. πραξ. ε. κθ. ἰεζεκ. κ. ιη. ὠσηὲ. β. β. ματθ. ζ. ιε. α θεσσαλ. ε. ιθ. πραξ. ιζ. ια. ματθ. κβ. κθ. ἰωαν. ε. λθ. γαλατ. α. η. β ἰωαν. θ. ἰωαν. η. λα.

Κεφάλαιον ιγʹ.

Πιστεύομεν πίστει δικαιοῦσθαι τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἐξ ἔργων. πίστιν δ' ὅταν λέγομεν, τὸ τῆς πίστεως νοοῦμεν ἀναφορικὸν, ὅπερ ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη τοῦ χρι-

στοῦ

tenebráſque excutiat à mentibus fidelium. Certum enim eſt quod *Eccleſia in via errare* poteſt, falſum pro vero eligendo, à quo errore ſolius Spiritus ſancti lumen & doctrina nos liberat, non mortalis hominis, quamvis mediante opera miniſtrantium Eccleſiæ hoc poſſit fieri.

1 Cor. 3. 16. & 6. 11. 2 Theſſ. 2. 13. Ioan. 17. 17. & 6. 45. Eſai. 54. 13. Ierem. 31. 32. Ezech. 11. 19. Eph. 1. 13. Ioan. 14. 16. Ioan. 16. 13. Ioel. 2. & Act. 2. 16. Actor. 10. 44. & 13. 2. Actor. 15. 28. 1 Cor. 2. 10. 1 Ioan. 2. 27. Rom. 8. 9. 1 Cor. 12. 7. Epheſ. 4. 4. 2 Paral. 15. 3. Iudicum. 2. 12. 3 Reg. 19. 10. 2 Paral. 29. 6. Ierem. 11. 10. Daniel. 9. 11. Eſai. 1. 21. Ierem. 18. 18. Ezech. 7. 26. Ierem. 23. 11. & 2. 8. 1 Tim. 4. 1. 2 Tim. 4. 3. Actor. 20. 30. 1 Ioan. 2. 18. 2 Theſſ. 2. 3. Rom. 11. 22. 1 Ioan. 4. 1. Apoc. 2. 2. Rom. 3. 4. Actor. 5. 29. Ezech. 2. 18. Hoſe. 2. 2. Matth. 7. 15. 1 Theſſ. 5. 19. Actor. 17. 11. Matth. 22. 29. Ioan. 5. 39. Gal. 1. 8. 2 Ioan. 9. Ioan. 8. 31.

Caput XIII.

Credimus *hominem juſtificari per fidem*, non ex operibus. Quum autem dicimus per fidem, intelligimus fidei correlativum, quod eſt *Iuſti-*

στοῦ, ἧς ἡ πίστις, χειρὸς ἔργον πληροῦσα, δεξαμένη, αὐτὴν ἡμῖν εἰς σωτηρίαν προσοικειοῖ. ὅπερ ἐπὶ συστάσει, καὶ οὐκ ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἔργων ἀποφαινόμεθα. ἐπεὶ καὶ τὰ ἔργα μὴ δεῖν ἀμελεῖσθαι, ὡς μέσα ὄντα ἀναγκαῖα ἐπὶ μαρτυρίᾳ τῆς πίστεως, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἡμῶν κλήσεως, διδάσκει ἡμᾶς αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ἅμα δὲ ἐξ ἑαυτῶν μηδαμῶς ἀρκετὰ εἶναι ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ βήματι παῤῥησιάσαι, καὶ ἐπάξιον αἰτήσασθαι τὴν ἀντιμισθίαν, καὶ σῶσαι τὸν κτησάμενον τοῦθ᾽ οὕτως ἔχειν μαρτυρεῖ ἡ ἀνθρωπίνη ἀσθένεια. ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ δικαιοσύνη τοῖς μετανοοῦσι προσαχθεῖσα καὶ προσῳκειωθεῖσα μόνη δικαιοῖ καὶ σώζει τὸν πιστόν.

γαλατ. β. ιϛ. ῥωμαί. γ. κ. καὶ κεφαλ. δ. β. α κορίν. α. λ. καὶ ϛ. ια. β κορίν. ε. κα. ἠσαΐ. νγ. δ. ε. ϛ. α πέτρου β. κδ. ἰωάν. α. κθ. ματθ. ικ. κθ. ἰωάν. ϛ. ια. ἑβραί. θ. ιβ. πράξ. δ. ιβ. ἑβραί. κγ. ϛ. α ἰωάν. α. ζ. ἐφεσ. α. ζ. ῥωμαί. ε. θ. ῥωμαί. ι. δ. γαλατ. γ. ι. ἰακώβ. β. ι. γαλατ. γ. ιγ. καὶ κβ. καὶ κδ. πράξ. ιγ. λη. ῥωμαί. θ. λα. καὶ ι. γ. πρὸς τιτ. γ. ε. ῥωμαί. ια. ϛ. ἐφεσ. β. η. πρὸς τιτ. β. ια. ἰακώβ. β. ιδ. ιζ. καὶ κ. ῥωμαί. η. ιγ. καὶ ϛ. α. καὶ γ. λα. α κορίν. δ. δ. φιλιππ. γ. η. ψαλμ. ρκθ. καὶ ρμβ. καὶ λα. α. β. παροιμ. κθ. ἠσαΐ. νγ. ϛ. καὶ ξδ. ϛ. δανιὴλ. θ. ιη. ματθ. η. η. λουκ. ιε. κα. ῥωμαί. η. ιη. λουκ. ιζ. ι. καὶ ιη. θ. ῥωμαί. ε. κ. καὶ ϛ. κγ.

Κεφά-

tia Chriſti , quam fides apprehendit, nobiſque applicat ad ſalutem : hoc autem optimè, ſineque operum præjudicio ſtare cognoſcimus : Nam & *Opera* non eſſe negligenda , eſſeque media neceſſaria & fidei noſtræ teſtimonia, ad vocationis noſtræ confirmationem, veritas ipſa nos docet. Ipſa verò per ſe eſſe ſufficientia hominem ſalvare, in Tribunalique Chriſti comparere poſſe, ut *ex condigno* ſalutem retribuant,hoc eſſe falſum teſtatur humana fragilitas: at *Chriſti Iuſtitia* applicata reſipiſcentibus , ſola juſtificat atque ſalvat fidelem.

Galat. 2. 16. Rom. 3. 20. & 4. 2. 1 Cor. 1. 30. &.6. 11. 2 Cor. 5. 21. Eſai. 53. 4. 5. 6. 1 Petri. 2. 24. Ioan. 1. 29. Matth. 20. 29. Ioan. 6. 11. Ebræ. 9. 12. Actor. 4. 12. Ebræ. 23. 6. 1 Ioan. 1. 7. Epheſ. 1. 7. Rom. 5. 9. Rom. 10. 4. Galat. 3. 10. Iacob. 2. 10. Galat. 3. 13. & 22. & 24. Actor. 13. 38. Rom. 9. 31, & 10. 3. Titum. 3. 5. Rom. 11. 6. Epheſ. 2. 8. Titum. 2. 11. Iacob. 2. 14. 17. & 20.. Rom. 8. 13. & 6. 1. & 3. 31. 1 Corinth. 4. 4. Philipp. 3. 8. Pſal. 129. & 142. & 31. 1. 2. Proverb. 29. Eſai. 53. 6. & 64. 6. Daniel. 9. 18. Matth. 8. 8. Luc. 15. 21. Rom. 8. 18. Luc. 17. 10. & 18. 9. Rom. 5. 20. & 6. 23.

Κεφάλαιον ιδ΄.

Πιστεύομεν ἐν τοῖς οὐκ ἀναγεννηθεῖσι τὸ αὐτεξούσιον νεκρὸν εἶναι μηδαμῶς ἐκείνων ἰσχυόντων ποιῆσαι τὸ ἀγαθὸν, καὶ ὅ,τι ποιήσαιεν ἁμαρτίαν εἶναι. ἐν δὲ τοῖς ἀναγεννηθεῖσι διὰ τῆς τοῦ παναγίου πνεύματος χάριτος, ζωογονεῖσθαι τὸ αὐτεξούσιον, καὶ ἐνεργεῖν μὲν, οὐκ ἄνευ βοηθείας δὲ τῆς χάριτος. ὁ ἄνθρωπος τοιγαροῦν ἀναγεννηθεὶς, ἵνα ποιῇ τὸ ἀγαθὸν ἀνάγκη προηγεῖσθαι καὶ προφθάνειν τὴν χάριν. ἧς ἄνευ τραυματίας ἐστὶ καὶ τοσαύτας ἔχει πληγὰς, ὅσας παρὰ τῶν λῃστῶν λαβὼν, ὁ ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ καταβαίνων, ὥστε μηδὲν ἐξ ἑαυτοῦ ἢ δύνασθαι, ἢ ἐργάζεσθαι.

ματθ.ζ.ιη. ῥωμαί. ια.κδ. ἰωαν.ιε.ε. ῥωμαί.η.ζ. α κορ. β.ια. καὶ ιδ. καὶ ιβ.γ. β κοριν.γ.ε. ἐφεσ.β.α. κολασσ. α.κα. ῥωμαί.γ.θ. ματθ. ιϛ.ιζ. ἰωαν. α.ε. καὶ ϛ. μδ. ἐφεσ.ε.ζ. ῥωμ.ϛ.ιζ. α πέτρου β.ιθ. ῥωμ. ιδ.κγ. ἐφεσ. β.η. ἰωαν.γ.γ. α πέτρου. α.γ. ἰωαν.η.λδ. ῥωμ. ϛ. ιη. καὶ η.β. κολασσ. α.ιβ. καὶ β. ιγ. ἐφεσ. β. ε. β κοριν. γ.ε. ψαλμ. νθ. ἐφεσ. β. ι. β κοριν.ε.ιζ. φιλιππ. β.ιγ. καὶ α. κθ. δευτερ.λ.ϛ. ἰεζεκ. ια.ιθ. καὶ λϛ ϛκ. ἱερεμ. λα λγ. καὶ λβ. λθ. α κοριν. ιβ. γ ἰακώβ. α. ιζ. β πέτρου α.γ. α κοριν. ιε. ι. πραξ. ιϛ. ιδ. β τιμοθ. β. κε. β κοριν.δ ϛ. α κοριν.α.η. ῥωμαί.ζ. ιδ.ιε.ιϛ.ιζ.ιη.ιθ κ.καὶ κβ.κγ.κδ.κε. γαλατ.ε.ιζ. μαρκ.θ.κδ. ψαλμ ριη.λδ.λϛ.λζ. καὶ ρμβ.ια.ιβ. καὶ πε. ι. καὶ ρβ. β.γ.

CAPVT XIV.

CRedimus *liberum arbitrium* in non renatis eſſe mortuum, quia nihil boni poſſunt facere & quicquid faciunt eſſe peccatum, in renatis verò eſſe per gratiam Spiritus ſancti arbitrium excitatum, & operatur quidem, ſed non ſine gratiæ auxilio. Ergo ut homo faciat bonum, prævenit gratia arbitrium, quod ſine gratia invenitur eſſe vulneratum, ut à latronibus ille qui deſcendebat ab Hieruſalem, ita ut nihil ex ſe vel poſſit vel faciat.

Mat.7.18. Rom.11.24. Ioan.15.5. Rom.8.7. 1 Cor.2.11. & 14. & 12.3. 2 Cor.3.5 Epheſ.2.1. Col.1.21. Rom.3.9. Mat.16.17. Ioan.1.5. & 6.44. Epheſ.5.7. Rom.6.17. 1 Pet.2.19. Rom.14.23. Epheſ.2.8. Ioan.3.3. 1 Petr.1.3. Ioan.8.34. Rom. 6.18. & 8.2. Col.1.12. & 2.13. Epheſ.2.5. 2 Cor. 3.5. Pſal.99. Epheſ.2.10. 2 Cor.5.17. Phil.2.13. & 1.29. Deut.30.6. Ezech.11.19. Ezech.36.26. Ierem.31.33. & 32.39. 1 Cor.12.3. Iacob.1.17. 2 Petri.1.3. 1 Cor.15.10. Act.16.14. 2 Tim.2.25. 2 Cor.4.6. 1 Cor.1.8. Rom.7.14.15.&c. Gal.5.17. Marc.9.24. Pſal.118.34.36.37. & 142.11.12. & 85.10. & 102.2.3.

Κεφάλαιον ιε΄.

Πιστεύομεν τὰ εὐαγγελικὰ μυστήρια ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶναι, ἅπερ ὁ κύριος παρέδωκεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ κἀκεῖνα δύο εἶναι. τοσαῦτα γὰρ ἡμῖν παρεδόθη. καὶ ὁ νομοθετήσας οὐ πλείω παρέδωκεν. ταῦτα δὲ συνίστασθαι ἐκ ῥήματος καὶ στοιχείου. εἶναί τε σφραγίδας τῶν τοῦ θεοῦ ἐπαγγελιῶν, καὶ χάριτος πρόξενα, κατέχομεν ἀσφαλῶς. ἵνα δὲ τέλειον ᾖ τὸ μυστήριον καὶ ὁλόκληρον, δέον συντρέχειν τήν τε χοϊκὴν ὕλην καὶ τὴν ἐξωτέραν πρᾶξιν μετὰ τῆς τοῦ χοϊκοῦ πράγματος ἐκείνου χρήσεως, τῆς νομοθετηθείσης παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡνωμένης μετὰ πίστεως εἰλικρινοῦς. ὅτι ἠλαττωμένης τῆς πίστεως τοῖς μεταλαμβάνουσιν ἡ ὁλοκληρία τοῦ μυστηρίου οὐ σώζεται.

ματθ. κη. ιθ. κ. λουκ. κβ. ιθ. α κορινθ. ια κγ. καὶ ι. β. γ. καὶ ιβ. ιγ. γαλατ. γ. κε. ἐφεσ. ε. κε. μαρκ. α δ. α κορινθ. ια. κγ. ῥωμαι. δ. ια. ἐξοδ. ιβ. ια. καὶ ιγ. θ. α πετρ. γ. κα. κολασσ. β. ια. ῥωμ. β. κη κθ. πραξ. η. λς. ἰωαν. γ. ε. μαρκ. ις. ις. ἑβραι. ι. κβ. α κοριν. ια. κζ.

CAPVT XV.

CRedimus Euangelica *Sacramenta* eſſe in Eccleſia quæ Dominus inſtituit in Euangelio, & ipſa eſſe *duo*, ampliorem numerum Sacramentorum non habemus, quia inſtitutor non plura tradidit. Porrò conſtare verbo & elemento, eſſeque ſignacula promiſſionum Dei, & conferre gratiam non dubitamus: ut autem Sacramentum ſit integrum, opus eſſe ut concurrat res terrena, & actio externa, cum uſu rei terrenæ à Chriſto Domino inſtituto, atque cum vera fide conjuncto, quia *fidei* defectus præjudicat integritati Sacramenti.

Mat. 28. 19. 20. Luc. 22. 19. 1 Cor. 11. 13. & 10. 23. & 12. 13. Galat. 3. 15. Epheſ. 5. 25. Marc. 1. 4. 1 Cor. 11. 23. Rom. 4. 11. Exod. 12. 11. & 13. 9. 1 Petri. 3. 21. Coloſſ. 2. 11. Rom. 2. 28. 29. Act. 8. 36. Ioan. 3. 5. Marc. 16. 16. Ebræ. 10. 22. 1 Cor. 11. 27.

Κεφάλαιον ιϛ΄.

Πιστεύομεν τὸ βάπτισμα εἶναι μυστήριον παρὰ τοῦ κυρίου νενομοθετημένον ὅπερ εἰ μή τις λάβῃ κοινωνίαν οὐκ ἔχει μετὰ τοῦ Χριστοῦ. οὗτινος ἐκ τοῦ θανάτου, τῆς ταφῆς, καὶ τῆς ἐνδόξου ἀναστάσεως ἀναβλύζει πᾶσα ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ βαπτίσματος, διὸ τοῖς οὕτω βαπτισθεῖσιν ὡς ἐντέταλται ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, οὐκ ἀμφιβάλλομεν ἀφεῖσθαι τὰς ἁμαρτίας, τήν τε προπατορικὴν, καὶ ὅσας ἄλλας ἦν πεπραχὼς ὁ βαπτισθείς. ὥστε τοὺς λελουμένους ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀναγεγεννημένους εἶναι, κεκαθαρμένους, καὶ δεδικαιωμένους. περὶ δὲ τοῦ ἐκ δευτέρου βαπτίζεσθαί τινα ἐντολὴν οὐκ ἔχομεν ἀναδιπλάζεσθαι τὸ βάπτισμα. διὰ τοῦτο ἀπέχειν ὀφείλομεν ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἀτοπήματος.

μαρκ. α. δ. ἰωαν. α. ϛ. καὶ λγ. ἰωαν. γ. κϐ. ματθ. κη. ιθ. μαρκ. ιϛ. ιϛ. ῥωμ. ϛ. γ. κολασ. ϐ. ιϐ. γαλ. γ. κϛ. λουκ. γ. γ. πραξ. β. λη. καὶ ι. μζ. καὶ κϐ. ιϛ. πρὸς τίτ. γ. ε. ἑβραί. ϛ. δ.

Capvt XVI.

CRedimus *Baptiſmum* eſſe ſacramentum à Domino inſtitutum, quem niſi quis ſuſceperit, communionem non habet cum Chriſto, cujus ex morte, ſepultura & glorioſa reſurrectione promanat tota virtus & efficacia Baptiſmi; ideò ea forma qua Dominus præcepit in Euangelio baptizatis, certi ſumus quòd remittantur peccata tum originale tum actualia; ita ut quiqui abluti fuerint *in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti* regenerati, mundati, atque juſtificati ſint. De *iteratione* autem non habemus mandatum, ut iteretur Baptiſmus, ideo abſtinendum eſſe ab hoc inconvenienti.

Marc. 1.4. Ioan. 1.6. & 33. Ioan. 3. 22. Matth. 28. 19. Marc. 16. 16. Rom. 6. 3. Coloſſ. 2. 12. Galat. 3. 26. Luc. 3. 3. Act. 2. 38. & 10. 47. & 22, 16. Titum. 3. 5. Ebræ. 6. 4.

Κεφάλαιον ιζ΄.

Πιστεύομεν τὸ ἕτερον μυστήριον, τὸ παρὰ τοῦ κυρίου νενομοθετημένον, ἐκεῖνο εἶναι, ὅπερ εὐχαριστίαν λέγομεν. τῇ νυκτὶ γὰρ, ᾗ παρεδίδου ἑαυτὸν ὁ κύριος, λαβὼν ἄρτον καὶ εὐλογήσας, ἔλεγε τοῖς ἀποστόλοις, λάβετε, φάγετε, τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔλεγε, πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. καὶ προστίθησιν ὁ Παῦλος, ὁσάκις ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε. αὕτη ἐστὶν ἡ ἁπλῶς ἀληθὴς καὶ γνησία τοῦ θαυμαστοῦ μυστηρίου τούτου παράδοσις, οὗ τινος ἐν τῇ ἐγχειρήσει καὶ διακονίᾳ τὴν ἀληθῆ καὶ βεβαίαν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν καὶ πιστεύομεν. πλὴν ἣν ἡ πίστις ἡμῖν παρίστησι καὶ προσφέρει, οὐχ ἣν ἡ ἐφευρεθεῖσα εἰκῇ διδάσκει μετουσίωσις. πιστεύομεν γὰρ τοὺς πιστοὺς μεταλαμβάνοντας ἐν τῷ δείπνῳ τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐσθίειν. οὐκ αἰσθητῶς τοῖς ὀδοῦσι τρύχοντας καὶ ἀναλύοντας τὴν μετάλη-

ψιν,

Caput XVII.

CRedimus alterum ſacramentum à Domino inſtitutum eſſe illud quod vocamus *Euchariſtiam*. Nocte enim qua tradebat ſemetipſum, accipiens panem & benedicens, dicebat Apoſtolis; Accipite, & manducate, hoc eſt corpus meum, & accepto calice gratias agens, dicebat; Bibite ex hoc omnes, hic eſt ſanguis meus, qui pro multis effunditur, hoc facite in meam commemorationem, & addit Paulus, quotieſcumque enim comederitis panem hunc, & calicem hunc biberitis, mortem Domini annuntiabitis: iſta eſt ſimplex, vera & legitima hujus mirabilis ſacramenti inſtitutio, in cujus adminiſtratione *præſentiam veram realem* Chriſti Domini confitemur & profitemur, at illam quam *Fides* nobis offert, non autem quam excogitata docet *tranſſubſtantiatio*. Credimus enim fideles corpus Chriſti manducare in Cœna Domini, non dente materiali terendo, ſed animæ ſenſu per-

ψιν, ἀλλὰ τῇ τῆς ψυχῆς αἰσθήσει κοινωνοῦντας. τὸ γὰρ σῶμα τοῦ κυρίου οὐκ ἔστιν ὅπερ ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾶταί τε καὶ λαμβάνεται, ἀλλ' ὅπερ πνευματικῶς ἡ πίστις λαβοῦσα ἡμῖν παρίστησί τε καὶ χαρίζεται. ὅθεν ἀληθές ἐστιν ἐσθίειν ἡμᾶς καὶ μετέχειν καὶ κοινωνοὺς εἶναι, ἐὰν πιστεύοιμεν. ἐὰν οὐ πιστεύοιμεν παντὸς ἡμᾶς τοῦ μυστηρίου κέρδους ἀφίστασθαι. ἀκολούθως τὸ ποτήριον πίνειν ἐν τῷ μυστηρίῳ εἶναι τὸ αἷμα πίνειν ἀληθῶς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν τρόπον καὶ περὶ τοῦ σώματος εἴρηται. ὁ γὰρ νομοθέτης ὡς περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἰδίου, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐνετείλατο. ἣν ἐντολὴν οὐ δεῖ κατὰ τὸ δοκοῦν ἑκάστου κολοβοῦσθαι, ἀλλὰ σῶαν τηρεῖσθαι τὴν νομοθετηθεῖσαν παράδοσιν. ὅταν οὖν ἀξίως μεθέξωμεν καὶ ὁλοκλήρως κοινωνήσωμεν, ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡμᾶς ἤδη ὁμολογοῦμεν διηλλαγμένους τῇ κεφαλῇ ἡμῶν καὶ ἡνωμένους καὶ συσσώμους, μετὰ βεβαίας ἐλπίδος καὶ συγκληρονόμους ἔσεσθαι ἐν τῇ βασιλείᾳ.

ματθ.κϛ.κϛ. μαρκ.ιδ.κβ. λουκ.κβ.ιθ. α κορινθ.ια.κγ. καὶ ι.ιϛ. πραξ.α.θ. καὶ γ.κα. κολασσ.γ.α. ἐφεσ.γ.ιζ. γαλατ.β.κ. α κορινθ.ιβ.ιγ. β κορινθ.ε.ζ. ἑβραι.ια.α. ἰωανν.ϛ.λε. καὶ νγ. καὶ νϛ. καὶ νζ. καὶ νη. καὶ ξ.

cipiendo, quum corpus Chriſti non ſit illud quod oculis in ſacramento ſeſe offert, ſed illud quod *ſpiritualiter Fides* apprehendit, nobiſque præbet, unde verum eſt, ſi credimus, manducamus & participamus, ſi non credimus, omni fructu deſtituimur: conſequenter calicem bibere in ſacramento, eſſe ſanguinem verum Domini noſtri *Ieſu Chriſti* communicare, eo modo ſicut & de corpore aſſeruimus; inſtitutor enim ſicut de ſuo corpore, ita de ſuo ſanguine mandavit, quod mandatum lacerari nec mutilari debet pro libito humani arbitrii, imò ſervari debet inſtitutio prout nobis tradita eſt. Vbi ergo participaverimus dignè, & communicaverimus integrè corpus & ſanguinem Chriſti in ſacramento, fatemur eſſe jam nos reconciliatos, capiti noſtro unitos & *συσσώμους*, cum certa ſpe & cohæredes futuros in regno.

Mat. 26. 26. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. 1 Cor. 11. 23. & 10. 16. Act. 1. 9. & 3. 21. Coloſſ. 3. 1. Epheſ. 3. 17. Gal. 2. 20. 1 Cor. 12. 13. 2 Cor. 5. 7. Ebræ. 11. 1. Ioan. 6. 35. & 53. & 56. & 57. & 58. & 60.

Κεφάλαιον ιη'.

Πιστεύομεν τὰς τῶν κεκοιμημένων ψυχὰς εἶναι ἢ ἐν μακαριότητι, ἢ ἐν κατακρίσει, καθ' ὅτι ἕκαστος ἔπραξεν. ἐκδημοῦντας γὰρ ἀπὸ τῶν σωμάτων παραυτίκα, ἢ πρὸς χριστὸν, ἢ πρὸς κατάκρισιν ἐκδημεῖν. οἷος γάρ τις εὑρίσκεται ἀποθνήσκων, παρόμοιον ἀπολαμβάνει τὸ τάλαντον, μὴ οὔσης μετὰ θάνατον μετανοίας. καιρὸς γὰρ χάριτος ὁ παρὼν αἰών. διὰ τοῦτο οἱ ἐνταῦθα δεδικαιωμένοι, οὐδαμῶς μετὰ ταῦτα ὑποκείσονται κατακρίσει. ὅσοι δὲ πάλιν οὐκ ἐδικαιώθησαν κοιμηθέντες, εἰς αἰώνιον ἀποκληροῦνται κατάκρισιν. ἐξ οὗ δῆλον τὸν περὶ καθαρτηρίου μῦθον, μὴ δεῖν ἡμᾶς προσίεσθαι, ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ ἀποφαίνεσθαι δεῖν ἕκαστον ἐν τῷ νῦν μετανοεῖν, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἐξαιτεῖν, εἰ σωθῆναι θελήσειε, καὶ ταῦτα μὲν οὕτω.

Τὴν σύντομον ταύτην ὁμολογίαν ἡμῶν εἰς σημεῖον ἔσεσθαι ἀντιλεγόμενον τεκμαιρόμεθα οἷς ἔργον ἀδίκως ἡμᾶς διασύρειν, καὶ τῶν

ἡμετέρων

Caput XVIII.

CRedimus *defunctorum animas* eſſe vel in beatitudine, vel in damnatione, prout quiſque geſſerit: migrantes enim ex corporibus illico ad Chriſtum, vel in infernum migrare, quia qualis unuſquiſque in morte invenitur, talis judicatur, poſt hanc vitam nulla eſt facultas reſipiſcentiæ, in hac vita tempus eſt gratiæ, ideo qui hîc juſtificantur, nullam amplius poſthac ſubibunt pœnam, qui autem non juſtificati moriuntur, in pœnas deſtinantur æternas. Ex quo patet commentum *de Purgatorio* non eſſe admittendum, ſed in veritate ſtatuendum, unumquemque debere in hoc ſæculo reſipiſcere, remiſſionemque peccatorum per Dominum noſtrum *Ieſum Chriſtum* impetrare, ſi ſalvus eſſe voluerit. Et hic finis ſit.

Compendioſam iſtam confeſſionem noſtram futuram conjecturamus in ſignum contradictionis apud illos, quibus

ἡμετέρων καταψηφίζεσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς θαῤῥοῦντες εἰς τὸν κύριον βεβαιούμεθα. ὅτι οὐ παρόψεται τοὺς ἰδίους οὐδ' αὐτοὺς ἐγκαταλείψει. οὔτε πάντως ἀφήσει τὴν ῥάβδον τῶν πονηρευομένων ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων.

ἑβραί. θ. κζ. λουκ. ιϛ. κβ. ἐκκλη. ια. γ. ἀποκ. ιδ. ιγ. ἠσαΐ. νζ. α. α θεσ. δ. ιγ. ῥωμαί. ιδ. η. β κορίν. ε. α. φιλιπ. α. κα. κβ. β τιμοθ. δ. ϛ. λουκ. β. κε. καὶ κγ. μϐ. ἠσαΐ. κε. ϛ. ψαλμ. λα. ζ. β κορίν. ϛ. ἰωάν. θ. δ. καὶ ια. θ. ι. καὶ ιβ. λε. ματθ. κε. α. ἐκκλησ. θ. ϛ. ματθ. κε. ιθ. καὶ κδ. μϐ. ἑβραί. γ. ζ. κεφ. δ. α. κεφ. ι. κϛ. γαλατ. ϛ. ι. β κορίν. ε. ϛ. ματθ. ιϛ. κϛ. ἰεζεκ. ιη. δ. ψαλμ. μη. ϛ. α πέτρου α. ιη. ἀββακ. β. δ. α ἰωάν. α. ζ καὶ β. α. ἑβραί. α. γ. καὶ ζ. κε. καὶ θ. ιϐ. καὶ κβ. καὶ κε. καὶ ι. ι. πρὸς τίτ. β. ιγ. α κορίν. ϛ. ια. ῥωμαί. γ. κδ. ἐφεσ. ε. κε. ἀποκ. α. ε. α κορίν. α. λ. ἰωάν. ιε. γ. πραξ. ιε. θ. ψαλμ. λα. καὶ ρβ. ιβ. ἠσαΐ. μγ. κε. ἰεζεκ. ιη. κα. καὶ λϛ. κε. κολασσ. ϐ. ιγ. ῥωμαί. ε. α. καὶ η. α. καὶ λ. στίχῳ. καὶ λη. ἰωάν. γ. ιϛ. καὶ λϛ.

Τὴν ἄνωθεν ὁμολογίαν λατινιστὶ πρῶτον συγγράψαντες. τόγε νῦν εἰς τὴν ἡμετέραν φράσιν μετεγλωττίσαμεν κατὰ λέξιν, ὡς κεῖται ἐν τῷ λατινικῷ πρωτοτύπῳ. ἐν ᾧ συντομῇ χρησάμενοι οὐκ εὐρύχωρον τὴν πραγματείαν παρεστήσαμεν. ὡς ὁ καιρὸς ἐν χρείᾳ ἴσως ἀπῄτει. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τεταμιεύσθω. μετ'

bus placet nos calumniari & injuſte perſequi. At nos confidimus in Domino noſtro Ieſu Chriſto, & ſperamus quòd cauſſam ſuorum fidelium non relinquet, neque virgam malignorum ſuper ſortem juſtorum.

Ebræ.9.27. Luc.16.22. Eccl. 11.3. Apoc.14.13. Eſai.57.1. 1 Theſſ.4.13. Rom.14.8. 2 Corinth. 5.1. Philip.1.21.22. 2 Tim.4.6. Luc.2.25. & 23. 42. Eſai. 55.6. Pſal.31.7. 2 Cor. 6. Ioan. 9. 4. & 11. 9. 10. & 12. 35. Matth. 25. 1. Eccl. 9. 6. Matth. 25. 19. & 24. 42. Ebræ. 3.7. cap.4.1. cap. 10. 26. Gal. 6. 5. 1 Cor.5.10. Matth. 16. 26. Ezech. 18. 4. Pſal.48.6. 1 Petri.1.18. Abbac. 2.4. 1 Ioan.1.7. & 2.1. Ebræ.1.3. & 7.25. & 9.12. & 22. & 25. & 10.10. Titum.2.13. 1 Cor.6.11. Rom. 3.24. Epheſ.5.25. Apoc.1.5. 1 Cor. 1. 30. Ioan.15.3. Act.15.9. Pſalm.31. & 102.12. Eſai.43.25. Ezech. 18.21. & 36.25. Coloſſ. 2. 13. Rom.5.1. & 8. 1. & 30.verſu. & 38. Ioan.3.16. & 36. & 5. 24.

Superiorem confeſſionem à nobis Latinè primò conſcriptam nunc quidem noſtra lingua de verbo ad verbum expreſſimus; ut in Latino habetur exemplari & archetypo, in quo quum rem in compendium contraxerimus, amplum adeò, & ut tempus ac neceſſitas poſtulaſſent, tractatum non exhibuimus, verum hæc in futurum rejecimus,

οὐ πολὺ γὰρ σὺν θεῷ φροντίσωμεν, ἵνα ἕκαστος γνῷ, ὅτι ἡ πίστις ἡμῶν ἐκείνη ἐστὶν, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς παρέδωκε, καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν, καὶ ἐδίδαξεν ἡ ὀρθοδοξία. Διὰ τί δὲ τόγε νῦν τινὲς ὀρθόδοξοι ἠρώτησαν ἡμᾶς ὡς φρονοῦμεν περὶ μερικῶν ἄρθρων καὶ ᾐτήσαντο ἐκδοῦναι ἡμᾶς τὴν ἡμετέραν γνώμην. Διὰ τοῦτο ταῦθ' ἅπερ ἔπεται τοῖς ἀνωτέροις, προστιθέμεθα ὡς ὁρᾶτε.

mus, brevi enim divino favente numine, curabimus ut omnes fidem noſtram, illam ipſam eſſe agnoſcant quam Dominus noſter Ieſus Chriſtus tradidit, Apoſtoli prædicarunt & Orthodoxa docuit Eccleſia. Quapropter quum Orthodoxi quidam quid de particularibus quibuſdam articulis ſentiamus nos impræſentiarum interrogarint, noſtramque ſuper hac re ſententiam expetierint, ea quæ ſequuntur, ſuperioribus, uti videtis, annectimus.

Inter-

Ἐρώτησις α΄.

Εἰ δεῖ τὴν ἱερὰν γραφὴν κοινῶς παρὰ πάντων τῶν χριστιανῶν ἀναγινώσκεσθαι.

Ἀπόκρισις.

Ὀφείλουσιν οἱ πιστοὶ πάντες χριστιανοὶ τὰ τῆς ἱερᾶς γραφῆς, εἰ μὴ πάντα, ἀλλὰ γοῦν τὰ ἀναγκαῖα οὐκ ἀγνοεῖν, καὶ πιστεύειν, καὶ ὁμολογεῖν, καὶ ἀπαγγέλλεσθαι τὰ ἐν αὐτῇ. οὐδὲ γὰρ ἄλλοθεν ἢ παρὰ τῆς ἱερᾶς γραφῆς μανθάνομεν, ἢ αὐτὴν ἀναγινώσκοντες, ἢ τὰ ἐν αὐτῇ παρὰ πιστῶν ἀνθρώπων ἀπαρερμηνεύτως ἀκούοντες. ὡς γὰρ τὸ ἀκούειν τὰ τῆς ἱερᾶς γραφῆς οὐδενὶ τῶν χριστιανῶν ἀπηγόρευται, οὕτως οὐδὲ τὸ ἀναγινώσκειν, ἐγγὺς γὰρ αὐτῶν ἐστὶ τὸ ῥῆμα, καὶ ἐν τῷ στόματι καὶ τῇ καρδίᾳ. Διὰ τοῦτο ὁ πιστὸς χριστιανὸς, ἐν ὁποίᾳ οὖν τάξει ἀδικηθείη προφανῶς ὑστερούμενος καὶ κωλυόμενος, ἢ τῆς ἀκροάσεως τῆς ἱερᾶς γραφῆς, ἢ τῆς ἀναγνώσεως. ἴσον γάρ ἐστιν

ὑστερεῖν

Interrogatio prima.

An ſacra Scriptura communiter ab omnibus Chriſtianis legi debeat.

Reſponſio.

FIdeles omnes Chriſtiani ſacræ Scripturæ ſi non omnia, at ea ſaltem quæ in ea cognitu neceſſaria ſunt, noſſe, credere, confiteri ac profiteri debent, neque enim aliunde quàm à ſacra Scriptura diſcere poſſumus, eam videlicet aut legentes aut ab ore fidelium virorum ſyncere eam enarrantium excipientes; quemadmodum enim ſacræ Scripturæ auditorem eſſe nulli Chriſtiano prohibitum, ſic nullus ejus lectione arcendus eſt, prope enim eſt verbum in ore illorum & in corde illorum. Idcirco fideli Chriſtiano cujuſcumque tandem ſit ordinis ac conditionis manifeſta infertur injuria dum ſacræ Scripturæ auditione vel lectione privatur & arcetur. Vnum enim idem-

ὑστερεῖν καὶ ἄπλεσθαι κωλύειν τροφῆς πνευματικῆς τὴν πεινῶσαν ψυχήν.

δευτερ. ϛ. ϛ. καὶ ιζ. ιη. ἰησοῦς ναυῆ. α. η. δευτερ. λα. ια. νεεμ. η. γ. ἰωαν. ε. λθ. ἰωαν. ι. κζ. καὶ η. λα. λουκ. ιϛ. κθ. καὶ δ. ιϛ. πραξ. ιγ. κζ. καὶ ιε. κα. καὶ η. κη. καὶ ιζ. ια. β τιμοθ. γ. ιε. ῥωμαι. ιε. δ. κολασσ. δ. ιϛ. α θεσσαλ. ε. κζ. α ἰωαν. α. δ. καὶ β. βι. ἠσαΐ. ε. ιγ. ἱερεμ. η. θ. ὠσηὲ. δ. ϛ. ἰωαν. ζ. μθ. λουκ. ια. νβ. ματθ. κγ. ιγ. καὶ ιε. ιδ. α ἰωαν. δ. α. α θεσσαλ. ε. ιθ. κ. ἰωαν. ιζ. γ. καὶ κα. λα. ψαλμ. ριη. θ. καὶ α. α. β. ψαλμ. ριη. α. λουκ. ια. κη. ἀποκ. α. γ.

Ἐρώτησις β΄.

Εἰ σαφής ἐστιν ἡ γραφὴ τοῖς ἀναγινώσκουσι χριστιανοῖς;

Ἀπόκρισις.

ΤΗν ἱερὰν γραφὴν ἱκανὰς μὲν ἔχειν πολλαχοῦ τὰς δυσκολίας, ἐν τῷ γράμματι, καὶ ταῖς λέξεσι, βέβαιόν ἐστι. τὰ δὲ ἐν αὐτῇ τῆς πίστεως δόγματα λαμπρὰ καὶ σαφῆ τοῖς ἀναγεννηθεῖσι καὶ φωτισθεῖσιν ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐξ οὗ δῆλον τὸν ἀναγινώσκοντα δύνασθαι μὲν πολλάκις εἰς δυσκολίαν

τὴν

que animam eſurientem cibo ſpirituali vel privare vel quo minus attingat & deguſtet prohibere.

Deuter. 6. 6. & 17. 18. Ioſue. 1. 8. Deuter. 31. 11. Nehem. 8. 31. Ioan. 5. 39. Ioan. 10. 27. & 8. 31. Luc. 16. 29. & 4. 16. Actor. 13. 27. & 15. 21. & 8. 28. & 17. 11. 2 Timoth. 3. 15. Rom. 15. 4. Coloſſ. 4. 16. 1 Theſſ. 5. 27. 1 Ioan. 1. 4. & 2. 12. Eſai. 5. 13. Ierem. 8. 9. Hoſee. 4. 6. Ioan. 7. 49. Luc. 11. 52. Matth. 23. 13. & 15. 14. 1 Ioan. 4. 1. 1 Theſſ. 5. 19. 20. Ioan. 17. 3. & 21. 31. Pſal. 118. 9. & 1. 1. 2. Pſal. 118. 1. Luc. 11. 28. Apoc. 1. 3.

Interrogatio ſecunda.

An perſpicua ſit, ſeu intellectu facilis ſcriptura Chriſtianis lectoribus?

Reſponſio.

MVltas quidem & multis in locis ſacræ Scripturæ ſive literalem ſenſum ſpectes ſive dictiones, difficultates ineſſe certum eſt, quæ verò complectitur fidei dogmata, à Spiritu ſancto regeneratis & illuminatis perſpicua & plana eſſe. Vnde manifeſtum fit lectorem ſæpe quidem poſſe in aliquam

τὴν τινα οὖν ἐμπεσεῖν. ἀλλὰ τῇ τοῦ παναγίου πνεύματος χάριτι φωτισθέντα παρ' αὐτῆς τῆς γραφῆς ἀναλόγως τὰς λέξεις καὶ τὸ γράμμα συγκρίνοντα τήν τε λύσιν ἀναλαμβάνειν, καὶ σὺν αὐτῇ ὀρθὴν τὴν διάνοιαν. διὸ καὶ λύχνος καὶ φῶς ἡ γραφὴ, φωτίζουσα τὴν διάνοιαν τῶν πιστῶν, καὶ ἀπελαύνουσα τὸ σκότος.

β πέτρου γ.ε. ψαλμ. ιη.η. καὶ ριη ρδ. καὶ κδ.ε. ἠσαΐ νγ.ι. ἱερεμ. λα.λγ. ἰωαν.ϛ.με. ματθ.ια.κε. κεφ. ιγ.ια. καὶ ιϛ.ιζ. λουκ.κδ.με. α ἰωαν.β.κζ. α κορινθ.α.ιη. καὶ β.ζ. καὶ ιβ.γ. β κορινθ.α.ιγ. καὶ γ θ. καὶ ιγ. κεφ.δ.γ. ἐφεσ.α.ιζ. κεφ.γ.ιϛ.ιθ. β πέτρου.α.ιθ. ῥωμαι.ιβ.ϛ.

Ἐρώτησις γ'.

Ἱερὰν γραφὴν ποῖα βιβλία καλεῖς;

Ἀπόκρισις.

Ἱερὰν γραφὴν πάντα τὰ κανονικὰ βιβλία λέγομεν, ἅπερ ὡς κανόνα τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τῆς σωτηρίας παρελάβομεν, καὶ κρατοῦμεν. μάλισθ' ὅτι θεόπνευστον ἡμῖν προβάλλουσι τὴν διδασκαλίαν,

difficultatem incidere, ſed à Spiritu ſancto illuminatum ab eadem Scripturâ, ſi analogice & dictiones & literalem ſenſum inter ſe compoſuerit & contulerit, cum ſolutionem, tum ſimul rectam ac veram intelligentiam aſſequi valere, eo quod Scriptura lucerna ſit ac lumen quod fidelium mentem illuminat ac tenebras fugat.

2 Petri.3.5. Pſal.18.8. & 118.104. & 24.5. Eſai. 53.10. Ierem.31.33. Ioan.6.45. Mat.11.25. cap. 13.11. & 16.17. Luc.24.45. 1 Ioan.2.27. 1 Cor. 1.18. & 2.7. & 12.3. 2.Cor.1.13. & 3.9. & 13. c.4.3. Epheſ.1.17. cap.3.16.19. 2 Petr.1.19.Rom.12.6.

Interrogatio tertia.

Quoſnam libros Scripturæ nomine dignaris?

Reſponſio.

Sacram Scripturam Canonicos omnes libros appellamus quos tanquam fidei ac ſalutis noſtræ regulam accepimus atque adeo retinemus, eaque potiſſimum de cauſſa quòd divinitus inſpiratam nobis ſuggerant doctrinam,

καὶ αὐτάρκη κατηχῆσαι, φωτίσαι καὶ τελειῶσαι τὸν τῇ πίστει προσερχόμενον. ταῦτα δὲ τὰ κανονικὰ βιβλία τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν εἶναι πιστεύομεν, ὅσα ἡ ἐν λαοδικείᾳ σύνοδος ἀπεφήνατο, καὶ ἡ τοῦ χριστοῦ καθολικὴ καὶ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύματος φωτισθεῖσα, μέχρι τοῦ παρόντος ὑπαγορεύει. ἅπερ δὲ ἀπόκρυφα λέγομεν, διὰ τοῦτο τὸ ἐπώνυμον οὕτως ἔχουσιν, ὅτι τὸ κῦρος παρὰ τοῦ παναγίου πνεύματος οὐκ ἔχουσιν ὡς τὰ κυρίως καὶ ἀναμφιβόλως κανονικὰ βιβλία, ἐν οἷς ἡ τοῦ μωϋσέως πεντάτευχος, καὶ τὰ ἁγιόγραφα καὶ οἱ προφῆται, ἅτινα ὥρισεν ἀναγινώσκεσθαι ἡ ἐν λαοδικείᾳ σύνοδος, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς διαθήκης βιβλία εἴκοσι δύο. ἀπὸ δὲ τῆς νέας πληροῦμεν τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστὰς, τὰς πράξεις, τὰς ἐπιστολὰς μακαρίου παύλου, καὶ τὰς καθολικὰς, αἷς συνάπτομεν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἠγαπημένου. καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ κανονικὰ βιβλία κρατοῦμεν. καὶ ταῦτα ἱερὰν γραφὴν λέγεσθαι ὁμολογοῦμεν.

quæ tum ad inſtitutionem, tum ad illuminationem & perfectionem illius qui ad fidem accedit ſufficiat: hunc vero Canonicorum librorum numerum eſſe credimus, quem Laodicenſis Synodus pronuntiavit, & quem Catholica & Orthodoxa Chriſti Eccleſia à Spiritu ſancto illuminata in hunc uſque diem confitetur. At ii, quos Apocryphos appellamus, hoc propterea cognomine inſigniuntur, quòd eandem à Spiritu ſancto authoritatem & approbationem non acceperint quam qui propriè & citra controverſiam pro Canonicis habentur, quorum ex numero ſunt, Pentateuchus, Hagiographa ac Prophetæ, quos Laodicenſis Synodus legendos eſſe ſtatuit, veteris nempe Teſtamenti libros viginti duos. Ex novo verò inter opes noſtras recenſemus quatuor Euangeliſtas, Acta Apoſtolorum, Epiſtolas S. Pauli, & Catholicas, quibus etiam addimus Apocalypſin dilecti à Domino, & hos quidem, Canonicos eſſe libros aſſerimus, & hæc, ſacrã appellari Scripturam confitemur.

β τιμοθ. ιε. ιϛ. α πέτρου. α. κθ. α τιμοθ. δ. ι. α ἰωαν. ε. ϛ. ῥωμαι. γ. α. β. πραξ. γ. κδ. καὶ κϛ. κβ. α κοριν. ιε. γ. δ. πραξ. ιζ. ια. δευτερ. δ. β. κεφ. ε. α. κεφ. ϛ. ἰησοῦς ναυῆ. α. ζ. κεφ. κγ. ϛ. ματθ. κβ. κθ. μαρκ. ζ. κζ. ἐφεσ. β. κ. α κορ. γ. ι. ια. ιβ. ἱερεμ. κγ. κη. ἰωαν. γ. λ. α πέτρου. δ. ια. παροιμ. λ. ε. ἐκκλησ. ιβ. ι. γαλατ. α. η. κεφ. ϛ. ιϛ. καὶ γ. ιε. α κοριν. δ. ϛ. δευτερ. ιβ. λβ. ἀποκ. κβ. ιη. ιθ.

Ἐρώτησις δʹ.

Περὶ τῶν εἰκόνων πῶς ὀφείλομεν φρονεῖν;

Ἀπόκρισις.

ΩΣ παρὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς διδασκόμεθα, λεγούσης τρανῶς, οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα. ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς, ὀφειλόντων ἡμῶν οὐ τῇ κτίσει, ἀλλὰ μόνῳ τῷ κτίστῃ καὶ ποιητῇ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς λατρεύειν, κἀκεῖνον μόνον προσκυνεῖν. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι τὴν ἱστορίαν ἐπίσημον τέχνην οὖσαν οὐκ ἀποβάλλομεν, ἀλλὰ καὶ εἰκόνας ἔχειν καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν ἁγίων τῷ βουλομένῳ παρέ-

2 Tim.15.16. 1 Petr.1.21. 1 Tim.4.10. 1 Ioan.5.5. Rom.3.1.2. Actor.3.24. & 26.22. 1 Cor. 15. 3. 4. Act.17.11. Deut.4.2. cap.5.1. cap. 6. Ioſue. 1. 7. cap.23.6. Mat. 22.29. Marc.7.27. Eph.2.20. 1 Cor. 3.10.11.12. Ierem.23.28. Ioan. 3.30. 1 Petr. 4. 11. Prov.30.5. Eccleſ.12.10. Galat.1.8. cap.6.16. & 3.15. 1 Cor.4.6. Deut.12.32. Apoc.22.18.19.

Interrogatio quarta.

Quid nobis de Imaginibus ſentiendum ſit.

Reſponſio.

QVod à divinâ & ſacrâ docemur Scripturâ, quippe quæ diſertè dicat, Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem quæ eſt in cœlo deſuper, & quæ in terra deorſum, nec eorum quæ ſunt in aquis ſub terrâ; non adorabis ea, neque coles, quum non creaturam, ſed creatorem & opificem cœli & terræ ſolum colere, ſolumque adorare debeamus. Ex quibus patet nos Picturam, ut quæ ſit ars nobilis & illuſtris, non reprobare, imò verò effigies & Chriſti & Sanctorum habere, ei qui

παρέχομεν. τὴν δὲ λατρείαν καὶ θρησκείαν αὐτῶν, ὡς ἀπηγορευμένην παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν τῇ ἱερᾷ γραφῇ ἐξουθενοῦμεν. ἵνα μὴ λάθωμεν ἀντὶ τοῦ κτίστου καὶ ποιητοῦ χρώματα καὶ τέχνην, καὶ κτίσματα προσκυνεῖν. καὶ τὸ ἄλλως φρονοῦντα ἄθλιον ἡγούμεθα, ὡς δεινὸν ἔχοντα σκότος ἐν ταῖς φρεσὶ, καὶ πεπωρωμένην τὴν καρδίαν. καὶ ἦν ἂν κρεῖσσον τοῦ θεοῦ ἐντολῇ ὑποτάσσεσθαι, ἢ ἀνθρώπων πείθεσθαι ματαιολογίαις. ὅπερ ἐν φόβῳ θεοῦ καὶ ἀγαθῇ συνειδήσει ἐκτιθέμεθα. εἰ καὶ στῆσαι τὴν φορὰν κρεῖσσον ἢ καθ' ἡμᾶς εἶναι ὁμολογοῦμεν. οὕτω μὲν ἐγγράφως τοῖς ἐρωτήσασιν ἡμᾶς ἀποκρινάμενοι ἐπεράναμεν, καὶ τὰς ἀποκρίσεις τῇ ἡμετέρᾳ ὁμολογίᾳ συνήψαμεν. δῴη δὲ ὁ κύριος τοῖς πᾶσιν ἐν πᾶσιν ὀρθῶς φρονεῖν, καὶ συνείδησιν εἰλικρινῆ.

Ἐδόθη ἐν κωνσταντινουπόλει μηνὶ ἰανουαρίῳ ‚αχλ᾽.

Κύριλλος πατριάρχης κωνσταντινουπόλεως.

Ἐξοδ.

voluerit concedimus. Verùm earum adorationem & cultum utpote à Spiritu ſancto in ſacrâ Scripturâ prohibitum deteſtamur, ne creatoris ac conditoris loco colores, artificium & creaturas ignari adoremus. Secus ſentientem, ut qui denſiſſimis tenebris mentem occæcatam habeat, cuique cor penitus occalluerit miſerum arbitramur. Et ſatius quidem eſſet Dei mandato obtemperare, quàm vanis hominum ſermonibus morem gerere. Quod in timore Domini & bonâ freti conſcientiâ exponimus, etiamſi ad hunc impetum ſiſtendum vires noſtras minimè pares eſſe confiteamur. Et in hunc quidem modum ſcriptis ad interrogata reſpondentes finem fecimus, reſponſioneſque confeſſioni noſtræ adnexuimus. Det autem Dominus omnibus in omnibus bene ſentire & ſyncerâ uti conſcientiâ.

Datum Conſtantinopoli menſe Ianuario
cIↄ Iↄc XXXI.

CYRILLVS PATRIARCHA
Conſtantinopoleως.

Exod.

Ἐξοδ κ.δ. λευιτ. κϛ. α. δευτερ δ. ιε. καὶ ε. η. κεφ. κζ. ιε. ἡσαΐ. μ ιη. κεφ. μδ. ιβ. καὶ μϛ. ε. πραξ. ιζ. κθ. ῥωμαί. α κβ. α ἰωαν. ε. κα. ἱερεμ. ι. η. ἀββακ. β. ιη. ψαλμ. ριγ ιβ. ἰωαν. δ. κγ. δευτερ. ϛ. ιγ. α βασιλ. ζ. γ. ἡσαΐ. ξγ. ιϛ. γ βασιλ. η. λθ. ψαλμ μθ. ιε. καὶ οε. ια. ματθ. δ. ι. ῥωμαί. ι. ιγ. καὶ α. κε. γαλατ. δ. η. α κοριν. ζ. κγ. πραξ. ι. κε. κολασσ. β ιη. ἀποκαλ. ιθ. ι. καὶ κβ. η. θ. ματθ. ϛ. θ. λουκ. ια. α. σοφία σολομ. ιδ. ιβ.

T E Λ O Σ.

Exod.20.4. Levit.26.1. Deut.4.15. & 5.8. cap. 27.15. Eſai.40.18. cap.44.12. & 46.5. Act.17.29. Rom.5.22. 1 Ioan.5.21. Ierem.10.8. Abbac. 2. 18. Pſalm.113.12. Ioan. 4.32. Deut. 6.13. 1 Reg. 7. 3. Eſai.63.16. 3 Reg.8.39. Pſal.49.15. & 75.11. Mat. 4.10. Rom.10.13. & 1. 25. Gal.4.8. 1 Cor.7.23. Act.10.25. Coloſſ. 2. 18. Apoc. 19.10. & 22. 8. 9. Matth. 6. 9. Luc.11.1. Sapient.Salom. 14.12.

FINIS.

CYRILLI BERRHOEENSIS

Patriarchæ Conſtantino-
politani

CENSVRA SYNODALIS

Adverſus Cyrilli Lucaris Confeſſio-
nem fidei promulgata.

ΙΣΟΝ

τῆς κατὰ τοῦ

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑΡΕΩΣ

συγγραφείσης τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς
τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ψήφου.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐλέῳ θεοῦ πατριάρχης κύριλλος ὁ ἐκ Βεῤῥοίας.

Ψῆφος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου κατὰ τῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων κυρίλλου τοῦ λουκάρεως, τοῦ παραχωρήσει θεοῦ πατριαρχεύσαντος ἐν κωνσταντινουπόλει.

Πάντων μὲν τῇ κοινῇ συντελούντων τοὺς πεπιστευμένους τοῦ πῶς δεῖ φέρεσθαι οἴακας φροντίδα ποιεῖν, διαφερόντως δὲ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων θεσμὸς πατρῷος, μᾶλλον δὲ θεοῦ τοῦ ἐν προφήταις τὸ τοῦ ποιμνίου δεινὸν ὑπ' ἀμελείας γεγονὸς ἀπολλύντος ἐκ τῆς τῶν ποιμένων ἐκζητῆσαι χειρῶν πρόσταγμα.

EXEMPLVM

transſumtum ſententiæ contra

CYRILLVM LVCARIM,

adſcriptæ ſacro Codici Magnæ noſtræ Eccleſiæ.

Conſtantinopolitanus miſeratione divina Patriarcha Cyrillus Berrhœenſis.

Sententia Synodi Conſtantinopolitanæ contra hæretica capita Cyrilli Lucaris, qui Dei permiſsione fuit Patriarcha Conſtantinopolitanus.

OMnium quidem, quæ publicæ conferunt utilitati, eos, quibus credita ſunt gubernacula adminiſtranda, curam gerere, præcipuè verò rerum ad pietatem ſpectantium, lex paterna, potiùs verò Dei in prophetis minantis, malum gregis ex negligentia patratum, è manibus paſtorum quærere, eſt præ-

πρόσταγμα. ἐλέγχειν τοίνυν, καὶ στηλιτεύειν εἰκὸς τὸ κακὸν, ἵνα μὴ ὑπ' ἀπειρίας ὡς ἀγαθοῦ τούτου ἀντέχωνται οἱ ἁπλούστεροι. καὶ ταῦτα ὁ τόδε προστιθέμενος οὐ γυμνὸν, ἀλλ' ὡς ἀγαθὸν κουφολογίαις τισὶ, καὶ δολίοις περιτίθεται παραπετάσμασι. τοιαῦτα γὰρ τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ ἀρχῆθεν ἦν, καὶ τῶν αὐτοῦ ὀπαδῶν τὰ μηχανήματα. ἐπεὶ οὖν τοιοῦτος ἦν ἐν τοῖς δόγμασιν ὁ θανατηφόρου ἰοῦ μεμεστωμένος, ὁ περὶ τὰ καίρια ἀνιάτως νοσήσας, καὶ ἀθέως τε, καὶ ἀθέσμως πατριαρχεύσας περὶ ὀλίγου ἐν Κωνσταντινουπόλει Λούκαρις Κύριλλος (οὐ μόνον γὰρ ξένα τοῦ ὀρθοῦ ἐφρόνει λόγου τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ κακούργως ὑπεκρίνατο πρὸς τοὺς μὴ ἀρτίους τὴν φρένα, καὶ βεβηκότας τὸν νοῦν, ὁμολογεῖν τὰ ἔκπαλαι ὀρθὰ τῆς ἀμώμου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας διδάγματα. ὥστε ἐκ τοιαύτης συνέβαινεν ὑπουλότητος περιστέλλεσθαι τὸ αἶσχος τῆς οἰκείας ἀπάτης τῷ ὀρθῷ λόγῳ τῆς πίστεως) κατεπειγούσῃ ἀνάγκῃ, οἱ νῦν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων θείᾳ προνοίᾳ τυχόντες ὡς περὶ τῶν τοιούτων δοῦναι λό-

γον

ceptum. Arguere igitur decet, & in malum invehi, ne ob imperitiam, tanquam bono, huic ſimpliciores adhæreant. Et præſertim cum, qui hoc proponit, non nudum, ſed veluti bonum, quibuſdam orationis vanitatibus atque doloſis proponit involucris. Talia ſiquidem hoſtis malorum auctoris ab initio, ac ejus deinde aſſeclarum, fuerunt machinamenta. Quoniam igitur talis erat in dogmatibus, mortifero plenus veneno, immedicabiliter infirmatus circa præcipua, qui impius & exlex Patriarcha fuit paulo ante Conſtantinopolitanus, Lucaris Cyrillus, (non ſolum enim nova atque aliena à recta fidei ratione ſentiebat, ſed fraudulenter apud non integros mente, & intellectu non procedentes, ſimulabat, confiteri ſe ea, quæ olim recta inculpatæ orientalis Eccleſiæ erant documenta, ita ut ex tali verſutia contingeret, propriæ fraudis dedecus rectæ fidei rationi inuri,) cogente neceſſitate, qui nunc in Imperiali omnium civitate divina providentia reperti, tan-

γον μέλλοντες πατριάρχαι καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων χορὸς, δεῖν ᾠήθημεν κατὰ τὸν ἱερὸν τῶν πνευματοφόρων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς ἀναγκαίους ἐν συνόδοις διαπρεψάντων θεσμὸν, καὶ τύπον δημοσιεῦσαι τοῦτον τοῖς πᾶσι, καὶ ἀναθέματι καθυποβαλεῖν. καὶ ἔτι (ἵνα μὴ τὸ ἀληθὲς τῆς ἀκριβείας ὑπό τινων ἀτάκτως περιηχούντων διακρούηται) τῷ αὐτῷ δεσμῷ παραδοῦναι τοὺς ὡς εἰς εὐσεβεῖς ἀποδεχομένους τὰς αὐτοῦ εἰκαιολογίας.

Κυρίλλῳ τοὐπίκλην Λουκάρει τῷ πᾶσαν τοῦ Χριστοῦ ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν τῇ τῶν παρανόμων αὐτοῦ κεφαλαίων ἐπιγραφῇ καλβινοφρονοῦσαν συκοφαντήσαντι, ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι καὶ πιστεύοντι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἁγίαν ἐκκλησίαν ἐνδεχόμενον εἶναι ψεύδεσθαι. Φησὶ γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτοῦ κεφαλαίῳ, ταύτην μὴ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος διδάσκεσθαι, ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπου, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐνδεχόμενον ἁμαρτῆσαι ἐξ ἀγνοίας, καὶ ἀπατῆσαι, καὶ ἀπατηθῆναι. ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ

τοῦ

quam de talibus rationem reddituri, Patriarchæ, & ceterorum Pontificum cœtus, oportere cenſuimus, juxta ſacrum à Spiritu ſancto afflatorum Patrum, qui neceſſariis temporibus in Synodis excoluerunt, præſcriptum & normam, publica hunc nota afficere coram omnibus, & anathemati ſubmittere; & amplius, (ne ſumma veritas à quibuſdam effrene circumſtrepentibus obturbetur atque propulſetur,) eodem vincire vinculo recipientes, tanquam pias ejus vaniloquentias.

Cyrillo, cognomento Lucari, qui omnem orientalem Chriſti Eccleſiam, in impiorum ejus capitum inſcriptione, cum Calvino ſentire, calumnioſe pronunciavit, ac dixit; Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti, & credenti, poſſibile eſſe, ſanctam Chriſti Eccleſiam mentiri. Inquit enim in ſecundo ejus capite, hanc non à Spiritu Sancto doceri, ſed ab homine; & hominem ex ignorantia errare poſſibile eſſe, & decipere, & decipi. In duodecimo verò

τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίων, ἀληθὲς καὶ βέβαιόν ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ δύνασθαι ἁμαρτάνειν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος ἐκλέγεσθαι. ἐπεὶ ἐκ τοιούτων ἐρεσχελιῶν, μᾶλλον δὲ ἐκ τοιαύτης σαφοῦς μανίας ἀναγκαίως ἂν συμπερανθείη, τὸν θεάνθρωπον ἰησοῦν τὴν αὐτοαλήθειαν ψεύδεσθαι, καὶ μὴ μεθ' ἡμῶν (ἤτοι μετὰ τῆς ἐκκλησίας) ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος διατελεῖν ὡς ὑπέσχετο, καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα μὴ λαλεῖν ἐν αὐτῇ. καὶ πύλας ᾅδου (δηλαδὴ αἱρέσεις ἀθέων) κατισχύειν τῆς ἐκκλησίας, καὶ πρὸς τούτοις ἀμφιβάλλειν, καὶ ἐνδοιάζειν ἕκαστον, εἰ ἀληθὲς τὸ ἀνὰ χεῖρας θεῖον εὐαγγέλιον ἐστὶν ἐκ πνεύματος ἁγίου, ἅπερ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας παραδοθὲν, καὶ μὴ ἕτερον. ἐνδεχόμενον γὰρ φησιν ἀπατῆσαι, καὶ ἀπατηθῆναι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος ἐκλέγεσθαι. τῷ τοιούτῳ φαμὲν παγκακίστῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι καὶ πιστεύοντι, τοὺς μὲν τὸν ἀγαθὸν θεὸν πρὸ καταβολῆς κόσμου ἐκλέξαι εἰς δόξαν, καὶ προορίσαι ἔργων χωρίς·

τοὺς

eorundem capitum: Verum & certum eſt, in via poſſe errare Eccleſiam, & pro veritate mendacium eligere. Cum ex hujuſmodi nugamentis, potiùs verò ex hujuſmodi aperta inſania, neceſſariò concluderetur, Deum hominem Ieſum, ipſam veritatem, mentiri; minimeque nobiſcum, vel cum Eccleſia, uſque ad conſummationem ſæculi manere, ut promiſit; atque Spiritum non loqui in ipſa; & portas inferi (ſcilicet impiorum hæreſes) prævalere contra Eccleſiam. Et ad hæc, dubitare & hærere unumquemque, ſi verum ſit, Euangelium (quod præ manibus habemus) ex Spiritu Sancto velut ab Eccleſia datum, & non aliud. Poſſibile enim, ait, fallere & falli Eccleſiam, & pro veritate mendacium eligere. Tali, inquimus, omnium peſſimo hæretico, Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, quoſdam quidem ante conſtitutionem mundi bonum Deum elegiſſe in gloriam, & prædeſtinaſſe ſine operibus;

 alios

τοὺς δὲ περὶ τοῦ τὸν αἰῶνα γενέσθαι ἀποβεβλη-
κέναι αἰτίας χωρίς. καὶ μηδαμῶς τὰ
ἔργα ἀρκετὰ εἶναι ἀντιμισθίαν αἰτῆσαι ἐν
τῷ τοῦ χριστοῦ βήματι. ὡς ἀρίδηλον ἐν τῷ
τρίτῳ, καὶ τρισκαιδεκάτῳ αὐτοῦ κεφα-
λαίῳ. ἐπεὶ συμβαίνει αἴτιον τὸν θεὸν κα-
κοῦ εἶναι, καὶ ἄδικον, ἢ μὴ δύνασθαι πάν-
τας τοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τοῦ ἀδὰμ παραπτώ-
ματι ὑπευθύνους σῶσαι, καὶ πρὸς τούτοις
ψεύδεσθαι τὰ εὐαγγέλια. ἐπείνασα καὶ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν. καὶ δεῦτε οἱ εὐλογη-
μένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ἡμῖν βασιλείαν. λέγοντα καὶ
τὸ τοῦ χριστοῦ στόμα παῦλον, καὶ τὸν τοῦ χρι-
στοῦ ἀδελφὸν ἰάκωβον, τὸν μὲν μὴ τοὺς
ἀκροατὰς τοῦ νόμου, ἀλλὰ τοὺς ποιητὰς δι-
καίους εἶναι νομοθετοῦντα. τὸν δὲ τὴν πί-
στιν χωρὶς ἔργων εἶναι νεκράν. ἀνά-
θεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι, καὶ πιστεύοντι ἐσκι-
ασμένως ἄγαν καὶ δολίως ἐν τῷ ὀγδόῳ αὐτοῦ
κεφαλαίῳ, μὴ τοὺς ἁγίους μεσίτας καὶ πρέσ-
βεις ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς θεὸν εἶναι, τῷ λέγειν,
μεσίτην εἶναι μόνον τὸν ἰησοῦν, καὶ μόνον κήδε-
σθαι τῶν ἰδίων, ὡς ἀναιρέτῃ πολλῶν λογίων τοῦ
πνεύ-

alios verò, antè quam ſæculum fieret, repudiaſſe ſine cauſa; & nequaquam opera ſufficere ad petendam remunerationem in Chriſti tribunali, ut manifeſtum eſt in III & XIII ejus cap. quoniam contingit, Deum auctorem eſſe mali, & injuſtum; vel non poſſe omnes eidem Adami lapſui obnoxios ſalvare; & ad hæc, mentiri Euangelia, dicentia, Eſurivi, & dediſtis mihi manducare; &, Venite benedicti Patris mei, hereditate poſſidete præparatum vobis regnum; & Paulum, os Chriſti, atque fratrem Domini Iacobum; hunc quidem, Non auditores legis, ſed factores, juſtos eſſe, legem ferentem; illum vero, fidem ſine operibus mortuam, declarantem: Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, obſcurè ſatis & ſubdolè in VIII ejuscap. Sanctos non eſſe mediatores, & interceſſores pro nobis ad Deum; dicendo, mediatorem ſolum eſſe Ieſum, & ſolum propria curare; ut deſtructori multorum oraculorum Spiritus; ait enim

πνεύματος. φησὶ γὰρ ὁ θεός. ὑπερασπιῶ
τῆς πόλεως ταύτης διὰ δαυὶδ τὸν παῖδα μου.
καὶ οἱ ἐν καμίνῳ εὐαγεῖς παῖδες. μὴ
δὴ παραδώσεις ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ
ἀβραὰμ τὸν ἠγαπημένον ὑπό σου. καὶ διὰ
ἰσαὰκ τὸν δοῦλον σου, καὶ ἰσραὴλ τὸν ἅγιόν σου.
καὶ πέτρος δέ φησι. σπουδάσω δὲ καὶ ἑκά-
στοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν
τούτων μνείαν ποιεῖσθαι. πῶς γὰρ σπουδά-
σει μετὰ τὴν ἔξοδον, εἰ μὴ πρεσβεύων, καὶ
πρὸς θεὸν δεόμενος; ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς
ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης
συνόδου τῆς ἐν νικαίᾳ ὅρος νομοθετεῖ, ἁπά-
σας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως ἢ ἀ-
γράφως τεθεσπισμένας ἡμῖν παραδόσεις
ἀκαινοτομήτως φυλάττειν ἐν ἐπιτιμίῳ ἀνα-
θέματος. ὧν ἐστι μία καὶ ἡ τῶν ἁγίων ἐπίκλη-
σις. ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι, καὶ πιστεύοντι μὴ
πάντα ἄνθρωπον αὐτεξούσιον εἶναι, ὡς
ἐναργὲς ἐν τῷ δεκάτῳ αὐτοῦ τετάρτῳ κε-
φαλαίῳ, ἀλλ' ἐξουσίαν ἔχειν ἕκαστον ἁ-
μαρτίαν ποιεῖν, ἀγαθὸν δὲ μηδαμῶς, ὡς
ἀναιροῦντι τὰς προφητικὰς καὶ εὐαγγελι-
κὰς δεσποσύνους φωνὰς τοῦ πνεύματος,

Deus, Protegam civitatem hanc propter David ſervum meum, & ſancti tres pueri in camino; Ne igitur tradas nos in finem, propter Abraham à te dilectum, & propter Iſaac ſervum tuum, & propter Iacob ſanctum tuum; & Petrus ait, Dabo operam autem & frequenter vos habere poſt obitum meum, horum memoriam facere: quomodo enim dabit operam poſt obitum, niſi interpellans, & Deum exorans? ſed & ſanctæ magnæ & œcumenicæ ſeptimæ Synodi Nicenæ definitio legem ſtatuit, omnes Eccleſiaſticas ſcripto vel ſine ſcripto præceptas nobis traditiones, ſine innovatione ſervate ſub anathematis pœna; quarum una eſt Sanctorum invocatio: Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, non eſſe omnem hominem liberum vel ſui juris; ut clarum eſt in XIV ejus cap. ſed unumquemque habere quidem poteſtatem peccandi, bonum autem faciendi minimè; ut deſtruenti Propheticas & Euangelicas divinas Spiritus

voces,

ἐὰν θέλητε, καὶ εἰσακούσητέ μου. καὶ προσέλθετε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίσθητε. ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν. δεῦτε πρός με πάντες καὶ τὰ ὅμοια. πρὸς τούτοις τὰς πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁσημέραι παραινέσεις. ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι καὶ πιστεύοντι μὴ ἑπτὰ εἶναι τὰ τῆς ἐκκλησίας μυστήρια, ἤγουν βάπτισμα, χρίσμα, μετάνοιαν, εὐχαριστίαν, ἱερωσύνην, εὐχέλαιον, καὶ γάμον, κατὰ τὴν τοῦ χριστοῦ διάταξιν, καὶ τὴν τῶν ἀποστόλων παράδοσιν, τήν τε τῆς ἐκκλησίας συνήθειαν, ἀλλὰ ψευδομένως μὴ παραδεδόσθαι ὑπὸ χριστοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ εἰμὴ δύο μόνον τότε βάπτισμα, καὶ τὴν εὐχαριστίαν, ὡς ἐστὶν ἰδεῖν ἐν τῷ δεκάτῳ πέμπτῳ αὐτοῦ κεφαλαίῳ, ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι, καὶ πιστεύοντι μὴ μεταβάλλεσθαι τὸν ἐπὶ τῆς προθέσεως ἄρτον, καὶ ἔτι τὸν οἶνον διὰ τῆς τοῦ ἱερέως εὐλογίας καὶ πνεύματος ἁγίου ἐπιφοιτήσεως εἰς ἀληθὲς σῶμα, καὶ αἷμα χριστοῦ. γέγραπται γὰρ ἐν τῷ δεκάτῳ ἑβδόμῳ τῶν αἱρετικῶν αὐτοῦ κεφαλαίων, τὸ σῶμα τοῦ κυρίου οὐκ ἔστιν, ὅπερ ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾶται,

voces, Si volueritis & audieritis me; &, Accedite ad eum, & illuminamini; Qui vult venire poſt me; Venite ad me omnes; & ſimilia; ad hæc & quotidianas ad bonum exhortationes: Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, non eſſe ſeptem Sacramenta Eccleſiæ, id eſt, Baptiſma, Chriſma, Pœnitentiam, Euchariſtiam, Ordinem Sacerdotum, Extremam unctionem, & Matrimonium, juxta conſtitutionem Chriſti, Apoſtolorum traditionem, atque conſuetudinem Eccleſiæ; ſed mentienti, non eſſe tradita à Chriſto in Euangelio niſi ſolum Baptiſma & Euchariſtiam; ut videre eſt in XV ejus cap. Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, non tranſmutari panem propoſitionis, & inſuper vinum per Sacerdotis benedictionem & Spiritus Sancti adventum, in verum Corpus & Sanguinem Chriſti; ſcriptum eſt enim in XVII hæreticorum ejus capitum; Corpus Chriſti non eſt quod, in ſacris, oculis cernitur,

ται, καὶ λαμβάνεται, ὡς παραβάτη τῶν σαφῶν τοῦ πνεύματος λογίων, καὶ ἐθελοκάκως τοῦ θεανθρώπου διδασκάλου μὴ ἀκούοντι, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχητε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. καὶ ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καὶ λάβετε, φάγετε, τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου, καὶ πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου. καὶ τοῦ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ἁρπαγέντος παύλου. ἔλαβεν ἄρτον, λέγοντος, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε. λάβετε, φάγετε τοῦτο μου ἐστὶ τὸ σῶμα. καὶ ἔτι τῶν πνευματοφόρων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῆς ἐν νικαίᾳ ἐκκλησιαστικῶν διατυπώσεων θεσπιζομένων αὐταῖσι λέξεσι. πίστει νοήσωμεν κεῖσθαι ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης τραπέζης τὸν ἀμνὸν τοῦ θεοῦ τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἀθύτως ὑπὸ ἱερέων θυόμενον. καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ σῶμα, καὶ αἷμα ἀληθῶς λαμβάνειν. καὶ πρὸς τούτοις παραβλέποντι τὴν σύμ-

φωνον

tur, & accipitur; ut tranſgreſſori certiſſimorum Spiritus oraculorum, & ex ſpontanea malitia Deum hominem præceptorem non audienti, Niſi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus ſanguinem, non habebitis vitam in vobis; & , Qui manducat meam carnem & bibit meum ſanguinem, in me manet & ego in eo; &, Accipite, manducate, hoc eſt corpus meum, & bibite ex hoc omnes, hic eſt ſanguis meus; & Paulum, uſque in tertium cœlum raptum, dicentem, Accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit, Accipite & manducate, hoc eſt corpus meum; & inſuper Eccleſiaſticas trecentorum decem & octo à Deo & Spiritu Sancto afflatorum in Nicæa Patrum diatypoſes, præcipientes his verbis, Fide præcipiamus ſeu intelligamus, eſſe ſuper illam ſacram menſam Agnum Dei tollentem mundi peccatum, ſine mactatione à Sacerdotibus ſacrificatum, & honorandum ejus ſanguinem verè ſumere: & ad hæc contemnenti con-

φωνον θεσμοθεσίαν τοῦ πνεύματος τὴν ὑπὸ τῆς ἁγίας μεγάλης ἑβδόμης συνόδου γεγενημένην, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει τόμῳ τρίτῳ ἀριδήλως λέγουσαν. μετὰ τὸν ἁγιασμὸν σῶμα κυρίως καὶ αἷμα χριστοῦ· λέγονται, εἰσὶ, καὶ πιστεύονται. ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ δογματίζοντι καὶ πιστεύοντι κεκαλυμμένως πως ἐν τῷ δεκάτῳ ὀγδόῳ αὐτοῦ κεφαλαίῳ, μὴ μετὰ τοῖς εὐσεβεῖ ἐν λήξει καὶ μετανοίᾳ κεκοιμημένοις ὠφελεῖν τὰς παρὰ τῶν οἰκείων γινομένας ἐλεημοσύνας, καὶ τὰς τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τούτων δεήσεις, ὡς δῆθεν τῶν μὲν δικαίων ἀπολαυόντων τὴν τελείαν ἀπόλαυσιν, τῶν δὲ ἁμαρτωλῶν παντελῆ κατάκρισιν. καὶ ἔτι τὴν κοινὴν μέλλουσαν ἐν τῇ ἐσχάτῃ φοβερᾷ ἡμέρᾳ κρίσιν, καὶ ἀνταπόδοσιν ἀναιροῦντι, ὅπερ ξένον τῶν τε θεοπνεύστων γραφῶν, καὶ τῆς πάνυ συμφώνου τῶν θεολόγων διδασκαλίας, ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ τῷ κακίστῳ νέῳ εἰκονομάχῳ, ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ τῷ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων τιμὴν, καὶ σχετικὴν προσκύνησιν ἀθετοῦντι, καὶ βουλομένῳ καθελεῖν αὐτὴν, μὴ δυνα-

concordem ſpiritus legem, à magna ſancta ſeptima Synodo latam, ut eſt videre in VI act. tom. III, manifeſtè ſatis dicentem, Poſt ſanctificationem corpus proprie, & ſanguis Chriſti, dicuntur, & ſunt: Anathema.

Cyrillo, dogmatizanti & credenti, occultè quodammodo in XVIII ejus cap. poſt mortem iis, qui in fine pio, & in pœnitentia dormierunt, non prodeſſe eleemoſynas, quæ à familiaribus fiunt, & Eccleſiæ preces pro ipſis; ut nempe juſtis quidem perfectam fruitionem, peccatoribus verò completam damnationem conſecutis, & etiam communem futurum in extrema horrenda die judicium & retributionem deſtruenti; quod alienum à Scripturis à Deo afflatis, atque à nimis concordi Theologorum doctrina: Anathema.

Cyrillo, ſceleſtiſſimo novo iconomacho, Anathema.

Cyrillo, venerandarum imaginum cultum & relativam adorationem reſpuenti, & volenti evertere ipſam, licet

δυνάμενον ᾖ, ὡς ἐν τῇ τετάρτῃ αὐτοῦ ἀποκρίσει ὁμολογεῖ, ἀνάθεμα.

Κυρίλλῳ τῷ ἐν τῇ τετάρτῃ ἐρωτήσει ματαιολογίας καλοῦντι τὰ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων τεθεσπισμένα ὑπὸ τῶν ἁγίων συνόδων, καὶ κατὰ τοῦτο καταφρονοῦντι τῆς ἱερᾶς, ἁγίας τε, καὶ θεοπνεύστου ἑβδόμης συνόδου τῆς ἐν νικαίᾳ, συναθροισθείσης τὸ δεύτερον, ἀνάθεμα.

Τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰ ψευδηγόρως γραφέντα κεφάλαια ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας κυρίλλου λουκάρεως, ὡς δή τι καὶ ὀρθὸν περιέχοντα, καὶ ἐξ αὐτῶν τὸν ἐγκεκρυμμένον αὐτοῖς ἰὸν ἐπιρρυομένοις. εἰ γὰρ καί τι ἐν τούτοις ἐπιπολαίως ἔοικεν εὐσεβὲς, ἔνδοθεν ἀπροόπτως ἀναφύεται αἵρεσις, ἀνάθεμα.

Τοῖς ἀπιστοῦσι τῇ τῆς ἐκκλησίας κατ' αὐτοῦ τοῦ κυρίλλου νομίμῳ τε, καὶ ἐνθέσμῳ ἀποφάσει, καὶ λέγουσιν, ἢ καὶ φρονοῦσιν αὐτὸν εὐσεβῆ, τὴν δὲ τῆς ἐκκλησίας ταύτην σύνοδον ψεύδεσθαι κατ' αὐτοῦ, ἀνάθεμα.

ἐν

non potuerit, ut in IV ſua reſponſione confitetur; Anathema.

Cyrillo, in IV interrogatione vaniloquentias vocanti ea, quæ à ſanctis Synodis de ſacris imaginibus præſcripta ſunt; & juxta hoc contemnenti ſacroſanctam & à Deo inſpiratam ſeptimam Synodum, Nicææ ſecundò congregatam; Anathema.

Legentibus capita, falsò & mendaciter ſcripta, ſub nomine Orientalis Eccleſiæ, Cyrilli Lucaris, ut quid rectum continentia, atque ex ipſis occultum & latens in eis venenum haurientibus; licet enim in his ſuperficie tenus videtur aliquid pium, ab intus tamen improviſo ſuboritur hæreſis; Anathema.

Non credentibus Eccleſiæ contra Cyrillum legitimæ & ſecundum præſcripta factæ declarationi & decreto; & dicentibus, vel etiam ſentientibus, illum eſſe pium; hanc autem Synodum contra ipſum congregatam mentiri; Anathema.

ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αχλη μηνὶ σεπτεμβρίῳ N. ζ'.

Κύριλλος ὁ ἐκ βεῤῥοίας ἐλέῳ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος κωνσταντινουπόλεως, νέας ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Τὴν κατὰ Κυρίλλου τοῦ λουκάρεως συναθροισθεῖσαν σύνοδον ἐπικυρῶ, τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω τά τε συγγραφέντα αὐτοῦ κεφάλαια, καὶ τὸν συγγράψαντα κύριλλον, καὶ τὸν πιστεύοντα ταῦτα ὀρθόδοξα εἶναι.

Μητροφάνης ἐλέῳ θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως ἀλεξανδρείας.

Θεοφάνης ἐλέῳ θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως ἱερουσαλήμ.

ὁ ἀδριανουπόλεως παρθένιος.
ὁ λαρίσσης γρηγόριος.
ὁ σεῤῥῶν δανιήλ.
ὁ ἰωαννίνων παρθένιος.
ὁ ἡρακλείας ἱερεμίας.
ὁ βεῤῥοίας ἰωαννίκιος.
ὁ διδυμοτείχου δανιήλ.
ὁ προικονήσου γρηγόριος.

ὁ ἰκο-

Anno ſalutis M DC XXXIIX, menſe Septembri, Indictione VII.

Cyrillus ex Berrhœa, miſeratione divina Archiepiſcopus Conſtantinopolis, novæ Romæ, & œcumenicus Patriarcha, Synodum contra Cyrillum Lucarim congregatam confirmans, anathemati ſubjicio capita ab ipſo conſcripta, & Cyrillum qui ea conſcripſit, nec non eum, qui credit, illa eſſe orthodoxa.

Metrophanes, miſeratione divina Patriarcha magnæ civitatis Alexandriæ.

Theophanes, miſeratione divina Patriaacha ſanctæ civitatis Hieruſalem.

Adrianopolis Parthenius.
Lariſſæ Gregorius.
Serrarum Daniel.
Ioanninorum Parthenius.
Heracleæ Ieremias.
Berrhœæ Ioannicius.
Didymotichi Daniel.
Præconeſi Gregorius.

ὁ ἰκονίου παρθένιος.
ὁ ἡρακλείας ἰωαννίκιος.
ὁ ἀθηνῶν δανιήλ.
ὁ παροναξίας βενιαμίν.
ὁ φαναρίου θεοφάνης.
ὁ σηλιμβρίας σωφρόνιος.
ὁ κῶου ἰωακείμ.
ὁ πολιανῆς πορφύριος.
ὁ σάμου ἄνθιμος.
ὁ ταλαντίου δωρόθεος.
ὁ χαλκηδόνος διονύσιος.
ὁ κορίνθου ἰωάσαφ.
ὁ δύστρης ἀντώνιος.

Μελέτιος συρίγος ἱερομόναχος καὶ διδάσκαλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Νικόλαος ἱερεὺς κλαρουτζάνης διδάσκαλος, καὶ θεολόγος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Γαβριὴλ ἱερομόναχος ὁ βλάσιος καὶ διδάσκαλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ βεστέρχης καὶ διδάσκαλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

ὁ μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας γεώργιος ἱερεύς.

ὁ μέγας σακελλάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

ὁ μέγας

Iconii Parthenius.
Heracleæ Ioannicius.
Athenarum Daniel.
Paranaxiæ Benjamin.
Phanarii Theophanes.
Sylimbriæ Sophronius.
Co Ioachim.
Polyanæ Porphyrius.
Sami Antimus.
Talantii Dorotheus.
Chalcedonis Dionyſius.
Corinthi Ioſaphat.
Dryſtæ Antonius.

Meletius Syrigus, Sacerdos Monachus, & magiſter magnæ Eccleſiæ.

Nicolaus Sacerdos, Claronzanes, Sacerdos & magiſter & Theologus magnæ Eccleſiæ.

Gabriel Sacerdos Monachus Blaſius, magiſter magnæ Eccleſiæ.

Michaël Sacerdos Veſtarcha, & magiſter magnæ Eccleſiæ.

Magnus œconomus magnæ Eccleſiæ Georgius Sacerdos.

Magnus ſacellarius magnæ Eccleſiæ.

ὁ μέγας πρωτοσύγγελος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας γαβριήλ.

ὁ μέγας χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μανουὴλ ἱερεύς.

ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μιχαήλ.

ὁ σακελλίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἱερεὺς θεολόγος.

ὁ μέγας πρωτέκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας σοφιανός.

ὁ μέγας πριμμικήριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μαυρούδης.

ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας εὐστάθιος ἱερεύς.

ὁ πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

ὁ νομοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας παρασκευᾶς ἱερεύς.

ὁ πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας φίλιππος.

ὁ ἀρχιδιάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἰγνάτιος.

ὁ ὑπομνηματογράφος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κωνσταντῖνος.

ὁ λογοθέτης τῶν οἰκιακῶν σκουλῆς.

ὁ λογο-

Magnus Protoſyncellus magnæ Eccleſiæ Gabriel.

Magnus Cartophylax magnæ Eccleſiæ Emanuel Sacerdos.

Magnus Rhetor magnæ Eccleſiæ Michaël.

Sacelli magnæ Eccleſiæ Sacerdos Theologus.

Magnus Primus defenſor magnæ Eccleſiæ Sophianus.

Magnus Primicerius magnæ Eccleſiæ Maurudes.

Magnus Protoëpiſcopus magnæ Eccleſiæ.

Euſtathius Sacerdos, Protonotarius magnæ Eccleſiæ.

Nomophylax magnæ Eccleſiæ Paraſceuas Sacerdos.

Primus Protonotarius magnæ Eccleſiæ Philippus.

Archidiaconus magnæ Eccleſiæ Ignatius.

Commentariorum ſcriptor magnæ Eccleſiæ Conſtantinus.

Logotheta domeſticorum, Scules.

ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μιχαήλ.

ὁ ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μιχαήλ.

ὁ πριμμικήριος τῶν νοταρίων ῥάλης.

ὁ νοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κωνσταντῖνος.

Logotheta generalis magnæ Eccleſiæ Michaël.

Rhetor magnæ Eccleſiæ Michaël.

Primicerius Notariorum Rales.

Notarius Magnæ Eccleſiæ Conſtantinus.

PARTHENI PATRIARCHÆ Conſtantinopolitani DECRETVM SYNODALE ſuper Calvinianis dogmatibus,

Quæ in Epiſtola Cyrilli nomine ante annos aliquot edita, falsò Græcorum & Orientalium conſenſu recepta ferebantur.

Quæ omnia damnantur ab iiſdem, & anathemate notantur.

Nunc primùm ex Oriente allatum, unà cum Arſenii Hieromonachi Epiſtola Venetias miſſa, quæ Præfationis loco præfixa eſt.

T

S

ad m
vinij
cleſia
rent.
quod
gritat
velim
irrep
Græ
diſer
litera
lum
dedi
Syno
ſunt
accip

TYPOGRAPHUS LECTORI S.

SYNODICAS *Parthenii Græcorum Patriarchæ litteras ſimul accipio, ſimul tibi,* Lector candide, *communico. Miſſæ ſunt ad me Venetiis, ut excuſæ typis ac publicatæ, Calviniſtarum noſtrorum, qui ementitâ Orientalis Eccleſiæ auctoritate gloriantur, ora tandem obſtruerent. Excuſum in Moldavia earum exemplar, quod meis in manibus eſt, tantâ fide atque integritate ſequor, ut neque ab illius mendis abſtinere velim, quæ omnino non conſtet Typographi incuriâ irrepſiſſe; neque primum caput expungam, quod Græcanicam de Spiritus ſancti proceſſione hæreſim diſertè continet. Adjungo & Arſenii Monachi literas, Græci hominis, quod hac ætate miraculum eſt, eruditiſſimi. Eas ille veterem ad amicum dedit Venetiis degentem, ad quem & Parthenii Synodicas mittebat. Ab hoc utræque ad nos miſſæ ſunt; à nobis utraſque, latinitate etiam donatas, accipe, Lector, & bene vale.*

ΤΩι ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΩι ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΩι

Γ. Φ.

Ἀρσένιος ὁ ἱερομόναχος χαίρειν.

Το μὲν ψεῦδος ἅπαν σαθρὸν, καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ διαγινόμενον. κἄν ποτε πρὸς ὀλίγον πίστιν ἔχειν δοκῇ· ἀλλ' αὐτίκα δὴ μάλα διελεγχθὲν ἀπερρύηκε, καὶ τὸ τελευταῖον εἰς χλεύην καὶ γέλωτα περιέστη. τὸ δὲ ἀληθὲς εἰ καὶ κατὰ πολὺ ἡττᾶσθαι ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ὑπὸ τοῦ ἐναντίου παρευδοκιμούμενον, μετ' ὀλίγον ἐκράτησε, καὶ λαμπρὰν ἤρατο κατ' αὐτοῦ τὴν νίκην. Τοιοῦτον ἄρα τι παρ' ἡμῖν γενόμενον ἔναγχος ἰδὼν, ἀνακοινοῦσθαί σοι πάντως, ὦ φιλότης, ᾠήθην δεῖν, ὅπως ὧν πυθομένου σου πρῴην ἀντεπέστελλον,

τὴν

RELIGIOSISSIMO AMICISSIMOQVE G. F.

ARSENIVS HIEROMONACHVS S.

CADVCVM eſt mendacium omne, neque durabile perdiu; ac ſi quando fidem obtinere videtur aliquantiſper, mox certè convictum deprehenſumque dilabitur, & in riſus tandem ac ludibria convertitur. Contrà autem veritas, quamvis inferior multò videatur ipſis initiis, mendacii præſtigiis obſcurata; fit brevi ſuperior, victoriamque de illo reportat ſplendidam, & illuſtrem. Simile quiddam apud nos recens contigiſſe quum vidiſſem, communicandum id omnino tecum, Amice, judicavi; ut & eorum, quæ ſciſcitanti tibi reſcribebam nuper,

τὴν ἀλήθειαν μάθοις ἔργῳ βεβαιου-
μένην, καὶ τῆς ἀνέδην καὶ ἀβασανί-
στως ὁ,τιοῦν λεγόντων ἐλέγχειν εὐήθειαν ἔ-
χοις, καὶ περιπέτειαν. Μέμνησαι γὰρ οἷα
δὴ πρὸς ἐμὲ γέγραφας περὶ τοῦ τῇδε νεω-
τερισμοῦ τοῦ κατὰ τὴν θρησκείαν, καὶ ὡς
πολλὰ τῆς παρ᾽ ἡμῖν ἐκκλησίας κατέδρα-
μες τῷ λόγῳ, ὡς ἀφελῶς, καὶ ἀ-
σκέπτως ἐν ἀκαρεῖ τῷ χρόνῳ εἰς καινὴν
τινα μετεσκευάσθη, καὶ ἀλλόκοτον αἵρε-
σιν, τὴν μόνοις τέως τοῖς δυτικοῖς ἐγνωσ-
μένην, τοῖς δὲ Ἕλλησι παντελῶς ἀγνοου-
μένην, ὅτι μὴ ὀλίγοις τισὶ τοῖς ἐν τῇ
Ἰταλίᾳ, ἢ ἑτέρωθί που τραφεῖσι, καὶ
παιδευθεῖσι τὰ τῶν Λατίνων. τοῦτο δὲ
οὐκ ἐξ ἀκοῆς μόνον εἰδέναι, καὶ φήμης
ἔφασκες, τῆς πανταχοῦ διαθρυλλούσης
ὡς Κύριλλός τις ὁ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως Πατριάρχης τοῖς τοῦ Καλβίνου συν-
έθετο δόγμασι, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐδέξα-
το τῆς πίστεως ἔκθεσιν· ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκείνου
ἐντυχεῖν γράμματι, αὐτὸ τοῦτο διαῤῥή-
δην καὶ ἐγγράφως ὁμολογοῦντι. οὐκοῦν θαυ-
μάζειν ἔφησθα, καὶ ἐν ἀφασίᾳ πολλῇ
καθεστηκέναι, ὅπως δὴ ἐν οὕτω βραχεῖ
τοῦ

veritatem intelligas re factiſque confirmatam; & eorum hominum, qui licenter ac temerè quidvis effutiunt, vel ſtoliditatem poſſis, vel petulantiam coarguere. Meminiſti enim quæ ad me ſcripſeris de novarum hîc rerum circa religionem molitione, quamque multis in Eccleſiam noſtram invectus ſis, quaſi ſtultè illa & inconſideratè mutata repente eſſet in novam quandam & portentoſam hæreſim, unis hactenus Occidentalibus notam, Græcis verò incognitam prorſus, niſi fortè pauciſſimis quibuſdam, in Italia, aut alibi uſpiam educatis, & Latino ritu inſtitutis. Hoc verò te percepiſſe ajebas non auditione tantùm ac famâ, quæ ubique ſpargebat Cyrillum quendam Conſtantinopolitanum Patriarcham adhæſiſſe Calvini dogmatis, quamque illa præſcribunt expoſitionem fidei ſuſcepiſſe: verùm & incidiſſe in literas illius, quæ diſertè hoc ipſum profiterentur. Quamobrem mirari te ajebas, & obſtupeſcere plurimùm, quâ ratione tam brevi

τοῦ χρόνου ῥοπῇ, καὶ ὀστράκου, ὡς ἄν τις εἴποι, μεταπεσόντος, ἡ ἡμῶν ἐκκλησία ὀψὲ δήποτε τἀναντία φρονεῖν ἤρξατο τῶν πρώτων ἐγνωσμένων, καὶ εἰς τοσαύτην φέρουσα ἑαυτὴν ἐνέβαλεν ἀτοπίαν μιαρῶν, καὶ ἀλογίστων δογμάτων. Πρὸς δὴ ταῦτα, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, ἃ καθ' ἡμῶν ἐτραγῴδεις, ἁπάντων ἐγὼ διὰ παντὸς ἀντέλεγον, ὡς οὐ κοινῇ τοῦτο γνώμῃ διαπέπρακται τῆς Ἑλλάδος, μήτε μὴν εἰδότων τῶν πλείστων, ἀλλὰ πάμπαν ἀγνοούντων· εἷς δέ τις ἀνήρ ἐστιν, ὁ πᾶσαν ταύτην διαπλάσας τὴν σκηνὴν, ὁ Κύριλλος, μοχθηρὸς τὸν τρόπον, καὶ ταραχώδης, καὶ κέρδους ἧττω πάντα, καὶ τῆς προσκαίρου δόξης τιθέμενος. ὃς τὴν φιλαρχίαν πάλαι νοσῶν, καὶ τῷ τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων θρόνῳ ἐποφθαλμιάσας, πόθῳ τῆς ἐκεῖθεν λαμπρότητος, καὶ περιουσίας, δῆλος ἦν οὐκ ἠρεμήσων, ἀλλὰ σκοπὸν τόδε ποιούμενος, τὸ ὁπωσποτοῦν τοῦ προκειμένου τυχεῖν, καὶ ταύτης ἐν δίκῃ, ἢ παρὰ δίκην

ἐπι-

momento temporis, & teſtæ, quod ajunt, converſione, ſerò tandem inciperet Eccleſia noſtra contraria iis ſentire, quæ priùs judicaverat, ſeſéque in tantam impurorum ac temerariorum dogmatum importunitatem, præcipitem ipſa mitteret. His autem omnibus, atque horum ſimilibus, quæ tragicè adverſum nos declamitabas, occurrebam ego, conſtantérque reſpondebam, non eſſe communi Græciæ conſenſu geſta, neque ſanè pleriſque conſciis, ſed penitus ignorantibus: unum autem neſcio quem fuiſſe omnis hujus fabulæ auctorem, Cyrillum, perditis moribus virum, ac turbulentum, quique omnia lucro & temporariæ gloriæ poſthaberet: qui quum dominandi cupiditate laboraret jampridem, & ad reginæ urbium thronum oculos adjiceret, præ deſiderio tum dignitatis, tum divitiarum, quas inde collecturus eſſet, palam omnibus erat non quieturum eum, verùm id agere, ut propoſitum quoquo modo aſſequeretur, & Principatum

ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀρχῆς. τούτου γοῦν ἕνε-
κα τοῖς τὰ Καλβίνου φρονοῦσι προσεμ-
βεὶς, καὶ τούτους ὑπελθὼν, πάντα
πρὸς χάριν αὐτῶν ποιῶν καὶ λέγων οὐκ
ἐπαύσατο, ὥστε καὶ ὁμογνωμονεῖν αὐτοῖς
ἑλέσθαι, καὶ τῆς αἰσχίστης πασῶν αἱρέ-
σεως τὴν πατρῴαν πίστιν καὶ σωτηρίαν
ἀνταλλάξασθαι. Γίνεται γοῦν λαθραία
τις πρὸς ἀλλήλους ἐκείνων συνθήκη, ἐφ'
ᾧ τοὺς μὲν Καλβινομανεῖς, ξένους καὶ
ἐπήλυδας ὄντας, χρήματα καταθέσθαι
τῷ Κυρίλλῳ, καὶ χορηγεῖν ὅσων ἐχρῆ-
ζε πρὸς τὸ λαβεῖν ὧν ἐφίετο· τὸν δὲ
δὴ, καταστάντα ἐπὶ τῆς ἀρχιερωσύνης,
αὖθις ἐπιτελῆ ποιεῖσθαι τὴν ὑπόσχεσιν.
ἦν δὲ δὴ αὕτη· τὸν Καλβίνου λῆρον ἄπαν-
τα, καὶ τὴν ἐπιχωριάζουσαν παρὰ τοῖς
ἐωνημένοις κακοπιστίαν πρεσβεύειν τε αὐ-
τὸν, καὶ ἀναφανδὸν ὁμολογεῖν, καὶ
τὰς ἀνατολικὰς ἐκκλησίας ἢ πάσας, ἢ
ὅτι πλείστας εἰς τὴν αὐτὴν κοινωνίαν ἐπι-
σπάσασθαι. τοιούτου γινομένου συναλλάγ-
ματος, ὁ κακοδαίμων ἐκεῖνος αὐ-
τίκα τοῦ ἔργου εἴχετο, καὶ ἀφ' ἑστίας,

τὸ

hunc, jure vel injuriâ obtineret. His igitur de cauſis, quum adjunxiſſet ſeſe Calvini ſectatoribus, eorumque gratiam omni aſſentationis genere captaret, non ceſſavit dictis factiſque per omnia iis obſequi; ut & ſentire cum iis voluerit, & avitam fidem, ſalutémque adeo, cum hæreſi omnium turpiſſima permutare. Fit igitur clandeſtina quædam inter eos pactio, ut Calviniſtæ quidem, peregrini homines & advenæ pecuniam Cyrillo numerarent, ſuppeditarentque omnia, quibus, ad obtinendum id quod moliebatur, indigebat: hic verò poſtquam eſſet Pontifex conſtitutus, promiſſum viciſſim ſuum exolveret. Erat autem illud hujuſmodi: Cyrillum, Calvini deliramenta omnia, & pervagatam apud emptores illos hæreſim tum ſequuturum ipſum, ac palàm profeſſurum, tum Orientales Eccleſias vel omnes, vel quamplurimas eandem in communionem attracturum. Hac factâ conventione, ſtatim ſe infelix ille ad opus accinxit, & à Veſta,

τὸ δὴ λεγόμενον, ἀρξάμενος, ἐπὶ τὸν τηνικαῦτα προκαθεζόμενον τῆς Κωνσταντινου πόλεως, ὀρθόδοξον ὄντα, τρέπεται. κἀκεῖνον συσκευασάμενος, καὶ ἐπὶ ψευδέσιν ἁλόντα τοῖς ἐγκλήμασι, καὶ καθαιρεθέντα ἐκποδὼν ποιήσας, ἑαυτὸν ἀντ' ἐκείνου ποιεῖ ὑπ' ὀλίγων, καὶ μισθωτῶν αἱρεῖσθαι, πολλοῖς ἤδη χρήμασιν, ἐξ ὧν ἐφωδιασμένος εἶχε παρὰ τῶν αἱρετικῶν, προδιαφθείρας τοὺς τῷ βασιλεῖ παραδυναστεύοντας, καὶ κυρίους ὄντας σύνθημα δοῦναι τῆς τε τοῦ προτέρου ἐκβολῆς, καὶ τῆς ἀντ' ἐκείνου τοῦ δευτέρου καταστάσεως. οὕτως οὖν ἀρχιερατικῆς ἐπέβη τάξεως καὶ καθέδρας ὁ Κύριλλος, διὰ τὸν ἐν ταύτῃ προξενήσας ἑαυτῷ τὸν ὄλεθρον καὶ κατάραν, ὅτι τε ἀργυρίου τὰ ἱερὰ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατ' ἐκεῖνον τὸν μάγον ἐώνητο, καὶ ὅτι τοῦ αὐτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀπημπόλησε. τὸ δὲ ἐντεῦθεν, ἤδη λῃστρικήν τινα συγκροτήσας σύνοδον ἐκ τῶν ὁμοίων ἑαυτῷ καὶ ἐπιρρίπτων ἀνθρώπων, ὅπερ οὖν ἐπήγγελτο, τὴν δαιμονίαν ἐκείνην τῆς πίστεως ἔκθεσιν τοῖς Καλβίνου δόγμασι συνᾴ-

δουσαν

quod ajunt, incipiens, in eum, qui tunc Conſtantinopolitanam ſedem obtinebat, orthodoxum hominem, convertitur. illúmque inſidiis & fraudibus appetens, ubi falſis criminibus circumventum ac depoſitum amovit, ſeipſum illius in locum à perpaucis, iiſque mercenariis hominibus eligi curat, corruptis priùs grandi pecuniâ, quæ ſuppeditata ipſi ab hæreticis fuerat, aulæ Imperatoriæ proceribus, penes quos erat facultatem concedere, tum ejiciendi prioris, tum alterius illius in locum ſubrogandi. His igitur artibus Pontificiam dignitatem, atque ſedem obtinuit Cyrillus, duplicem hoc uno peſtem execrationemque ſuum in caput accerſens, quòd & ſacra Spiritúmque ſanctum, ut ille quondam magus, pecuniâ commutarit, & animam ſuam eodem pretio vendiderit. Deinde coactâ latrocinali Synodo, ex ſui ſimilibus & ſceleratis hominibus (quod erat pollicitus) inſanam illam fidei profeſſionem Calvini dogmatis conſentientem ratam

 haberi

δύσιν ἐκύρωσεν. ἣν λαβόντες, ὡς ἔφης, οἱ δυτικοὶ αἱρεσιῶται, καὶ ταύτῃ τῆς καθ' ἑλλάδα καὶ ἀνατολὴν ἐκκλησίας ἐπιγράψαντες ὄνομα, πανταχοῦ διέπεμψαν, μέγα δὴ φρονοῦντες ἐπὶ τούτῳ καὶ κομπάζοντες, ὅτι σύμψηφον ἐκέκτηντο κατὰ τὴν πίστιν καὶ ὁμόδοξον, τὸ γοῦν πλεῖστον μέρος τῆς ἐπιφημιζούσης ἑαυτῇ θεὸν οἰκουμένης (τοιαῦτα γὰρ δήπου αὐτοῖς ῥήμασιν ἐν τῇ πρὸς ἡμᾶς ἔγραψας ἐπιστολῇ) ὥστε ὅπερ πρότερον ἐδυσφόρουν, ἐν ὀνείδους τάξει, καὶ ἐλέγχῳ τῆς ψευδωνύμου σφῶν θρησκείας ἑκάστοτε προφερόμενον, ὡς δὴ ἀριθμητοί τινές εἰσι, καὶ κοινὸν ἔχουσι μηδὲν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ χριστιανοὺς, ἀλλ' ὁμοῦ ὑπὸ πάντων ἐκκηρύττονται, τούτου γοῦν ἀπηλλάχθαι σφᾶς αὐτοὺς οἴεσθαι τοῦ ἐγκλήματος, τοσούτους ἔχοντας ἀριθμεῖν ὁμογνώμονας, καὶ κοινωνοῦντας τῆς πίστεως. τοῦτο μὲν οὖν, ὡς ἔλεγες, παραυτίκα δημοσιευθὲν, λύπην, καὶ ἔκπληξιν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνεποίησε ταῖς κατὰ δύσιν ἐκκλησίαις. Ἃ δὴ ἐγὼ πρὸς τοῦτο· εἶεν, ἔφην. ἀλλ' εἰκὸς μόνους τοῦτο παθεῖν τοὺς οὐκ εἰδότας ἀκριβῶς τὰ ἡμέτερα, τοὺς δὲ φρονιμωτέρους οὐκ ἂν λάθοι

ὅπερ

haberi inſtituit. Hanc autem arreptam, ut ajebas, inſcriptamque Græcæ atque orientalis Eccleſiæ nomine ubique divulgarunt occidentales hæretici, hoc jactantes ſcilicet gloriantéſque, quòd qui Deum agnoſcit orbis, fidei ſuæ, maximam partem, ſuffragaretur: (Hæc enim ſcilicet verbis ipſis in tuis ad nos literis ſcripſiſti) ut, quod ægrè priùs ferebant probri loco, & in argumentum falſæ ipſorum religionis ubilibet objici, nimirum paucos admodum eos eſſe, ac commune nihil cum Chriſtianis cæteris habentes, ſed ab omnibus æquè repudiatos, hac ſe criminatione ſolutos crederent, qui tot ſibi conſentientes fideique ſuæ participes numerare poſſent. Hæc porro, uti ajebas, continuò ſparſa in vulgus dolorem attulere ſtuporemque non mediocrem occidentalibus Eccleſiis. Ad hæc autem ego: Eſto, inquiebam; ſed veroſimile eſt ſanè iis tantùm id contigiſſe, qui res noſtras probè non noſſent; prudentiores autem fugere non poteſt

quod

ὅπερ ἐστὶν ψεῦδος ἄντικρυς καὶ δρᾶμα βδελυρῶν καὶ ἀργυρωνήτων ἀνθρώπων, ἐφ' ὁ,τιοῦν πεπρακότων ἑαυτοὺς, καὶ οὐ πιθανῶς, οὔτ' ἀστείως ἄγαν ὑποκρινομένων· οὕτως οὖν ἐν δίκῃ μοι δοκῶ τοιούτοις πρός σε χρήσασθαι τοῖς δικαιώμασι. πῶς γὰρ ἂν ἦν ἄλλως περὶ τούτων σκοπεῖν λογιζομένους ὡς οὐκ εἰκὸς τοσαύτην ἐν οὕτω βραχεῖ τῷ χρόνῳ γενέσθαι μεταβολὴν τῶν κατ' ἀνατολὴν ἐκκλησιῶν; καὶ πῶς ἂν ἑαυτὸν πείσαι τις Ἑλλήνας ἅπαντας οὕτω τετυφῶσθαι, καὶ ἐκστῆναι τῶν φρενῶν, ὡς ἀρχαίοις καὶ τελείοις δόγμασι χαίρειν φράσαντες καίν' ἄττα καὶ ἀπεμφαίνοντα εἰσάγειν; ὧν οὐκ ἔστιν ὃς οὐκ ἂν πολλὴν καταγνοίη τὴν ἀγνωμοσύνην καὶ σκαιότητα, ὁπωστιοῦν τῷ λόγῳ χρήσασθαι καὶ φρεσὶν εἰδώς. Ὡς δὲ ἀληθῆ ταῦτα ἔλεγον, εἰδέναι σαφῶς ἔξεστιν ἐκ τῶν ἤδη προγεγενημένων πρὸ ἐτῶν που οὐ πάνυ πολλῶν, ἡνίκα τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίαν διεῖπεν ὁ Ἱερεμίας. οὗτος γοῦν

ὑπὸ

quod res eſt, manifeſtum ſcilicet mendacium, & fabula execrandorum ac pecunia redemptorum hominum, qui ſeipſos quodcumque ad opus venundediſſent, ac perſonam ſuam neque probabiliter neque ſcitè admodum agerent. Hæc igitur jure mihi videor apud te defenſionis causâ protuliſſe. Quid enim exiſtimare de his aliud poſſit, quiſquis reputat ſecum, quàm parum ſit veroſimile tam brevi ſpatio temporis, tantam orientalium Eccleſiarum mutationem eſſe factam? Aut quomodo inducere animum ullus queat, ita occæcatos eſſe Græcos omnes, ac mente perditos, ut valere juſſis antiquis ac patriis dogmatis nova quædam & abſurda illorum in locum inducerent, quæ nemo eſt, quantulum is ratione ac mente valeat, qui maligna ſupra modum & inepta non exiſtimet? Cæterùm verè hæc tum à me eſſe dicta, manifeſtò liquet ex iis, quæ annis abhinc non multis, adminiſtrante Eccleſiam noſtram Hieremiâ, geſta ſunt. Etenim

ὑπὸ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Λουτηριζόντων προ-
κληθεὶς εἰς ὁμόνοιαν καὶ κοινωνίαν τοῦ δόγ-
ματος, καὶ τῇ μὲν ὑποσχνουμένων ἀπαν-
τα, τῇ δὲ ἀπειλούντων αὐτῶν, κατὰ κρά-
τος ἐγκειμένων, ὅμως οὐκ ἐκάμφθη,
ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐκείνων προσβολὰς γενναίως
ἀντέστη, καὶ ἀνδρικῶς. ὃ δὴ καὶ ὅπως
αὐτός τε φρονοίη, καὶ αἱ ὑφ' αὐτὸν ἐκκλη-
σίαι, ἐγγράφως ἐμαρτύρησε διὰ πλειόνων
ἐκτεθέμενος. Ποίαν οὖν λείποι τοῦτο ὑπερ-
βολὴν ἀνοίας, τὸ ἡγεῖσθαι ἑνὸς ἀνδρὸς νοσή-
ματι, οὐδ' αὐτοῦ μάλα πρὸς χάριν ὄντος
ἡμῖν, οὔτε λίαν πιστευομένου, τοσοῦτον ἄφνω
παρ' Ἕλλησι κίνημα γενέσθαι, καὶ τῆς ἀρχῆ-
θεν εὐσεβείας ἀνατροπήν; Πλὴν ἵνα μὴ σύ
τε καὶ ἕτερός τις ὑμῶν τῇ φήμῃ πεισθέντες,
καὶ τοῖς Κυρίλλου γράμμασιν, εἰκῇ ταῦτα
προφασίζεσθαι, καὶ εὑρεσιλογεῖν ἐμὲ
φαίνητε, ἰδοὺ πάρεστιν ἐκ τῶν ἄρτι παρ' ἡμῖν
γενομένων τεκμήριον λαβεῖν, ὅτι ἡ ἀπόστασις
ἐκείνη, ἡ κατὰ τὸν Κύριλλον, οὐ κοινῇ ψήφῳ καὶ
βουλῇ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀρχιερέων γέγονεν,
ἀλλ' ὑπ' ὀλίγων τινῶν, ὡς ἔφην, ἐτολμήθη

πονη-

is à Lutheranis Germaniæ ad concordiam communionémque dogmatum invitatus partim multa pollicentibus iis, partim comminantibus, & violenter inſtantibus, flecti non potuit tamen, atque omnibus eorum impetibus generosè, fortitérque repugnavit. Et certè, quid tum ipſe, tum ſubjectæ ſibi Eccleſiæ ſentirent, expoſitione bene longâ diſertè conteſtatus eſt. Quantæ igitur eſſet amentiæ arbitrari unius hominis nutu, atque illius quidem neque gratia plurimùm apud nos, neque auctoritate pollentis tantos repentè motus in Græcia excitatos eſſe, & avitam religionem funditùs peſſundatam? Veruntamen ne tu fortaſſis, aut veſtrum aliquis, famâ Cyrillíque litteris perſuaſi temerè hæc à me prætexi, & inaniter jactari putetis: en ex iis, quæ recens apud nos geſta ſunt, fas eſt colligere, illam Cyrilli defectionem non communi ſuffragio Eccleſiarum, Epiſcoporumq; factam eſſe, ſed à paucis quibuſdam, uti dixi, præſidenter ſuſceptam,
nefariis

πονηρῶν ϗ χυδαίων ἀνθρώπων, πάντα κέρδους ϗ ἡδονῆς ὕστερα τιθεμένων, καὶ εἰς τὸ τυχὸν ἀδεῶς κιρνάντων τὸ ἑαυτῶν ὄνομα, ϗ χεῖρα. Ἀμέλει κατὰ θεοῦ πρόνοιαν ὁ Πατριάρχης ἡμῶν Παρθένιος σύνοδον ἐνταῦθα γνησίαν ϗ νόμιμον ἤθροισε Μητροπολιτῶν, ϗ Ἐπισκόπων, ϗ τῶν λοιπῶν ἱερατικῶν, ϗ μοναχῶν οὐκ ὀλίγων, ἐν ᾗ τῆς Καλβίνου αἱρέσεως, ϗ πάντων τούτου δογματικῶν κεφαλαίων, τῶν ὑπὸ Κυρίλλου ἐκτεθέντων ὡς ἐπ' ὀνόματι τῆς τῶν Γραικῶν ἐκκλησίας, κατεψηφίσαντο, ϗ αἰωνίῳ καθυπέβαλον ἀναθέματι ϗ καταδίκῃ. πρὸς δὲ, ϗ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας ϗ κηρύττοντας, τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ϗ πάσης ὀρθοδόξων κοινωνίας ἀπέκοψαν. Ἅπερ ἐν τῇ συνοδικῇ αὐτῶν ἐπιστολῇ περιλαμβάνοντες, ἵνα πανταχοῦ διαδοθῇ, διὰ τύπων ϗ χαλκογράφων ἐξέδωκαν. ταύτην ἐγὼ τὴν ἐπιστολὴν ἀμφοτέρων ἕνεκα, σοὶ πέμπειν ἠξίωσα, ὅπως τε αὐτὸς εἰδείης σάφα τἀληθὲς, ϗ δὴ ϗ ἄλλοι διὰ τῆς σῆς εὐσεβείας ἐκμαν-

nefariis & ſordidiſſimis hominibus, lucro & voluptate poſteriora ducentibus omnia, & quamcunque ad rem nomina manúſque ſuas impunè commodantibus. Scilicet magnâ Dei providentiâ factum eſt, ut Patriarcha noſter Parthenius Synodum hic legitimam coëgerit, Metropolitarum, Epiſcoporum, reliquorumque ſacri Ordinis hominum, ac Monachorum complurium; in qua Calvini hæreſim, & omnia illius dogmatica Capitula, quæ Cyrillus, quaſi Græcæ Eccleſiæ nomine profeſſus erat, confirmaveratque, damnarunt, & æterno anathemati, condemnationíque ſubjecerunt. Præterea verò, & eos, qui talia dicerent, prædicaréntque, à Catholica Eccleſia, & omni orthodoxorum communione ſummoverunt. Quæ quidem ſynodicis ſuis literis mandata, ut ubique pervulgarentur, typis etiam edidere. Has ego literas duabus potiſſimùm de cauſis ad te mittendas cenſui, ut & veritatem liquidò ipſe noris, & eandem alii per te

ἐκμανθάνοιεν. τοιγαροῦν δέομαί σου, ἐπειδὰν αὐτὴν κομίσῃ ἐκδοῦναι καὶ αὐτὸν, ἐάν τι συνοίσειν δοκεῖ, καὶ πᾶσι τοῖς κύκλῳ ὑμῶν οἰκοῦσιν ἔκδηλον ποιῆσαι, ἵνα οἵτε ὀρθῶς περὶ τῶν τοιούτων φρονοῦντες παύσωνται περὶ ἡμῶν ἀνάξια πιστεύοντες καὶ λέγοντες, καὶ οἱ Καλβινόφρονες οὐκ ἔτι γελῶσι καὶ κομπάζωσι κενὰ, ὁρῶντες τὴν ἑαυτῶν συσκευὴν καὶ περθρείαν διὰ τούτων καταφανῆ γινομένην. Ἔρρωσο.

Ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει. ἔτει τῆς σωτηρίας αχμγ΄. ἐν μηνὶ Ιανουαρίῳ. ς΄.

ΠΑΡ-

intelligant. Quamobrem à te contendo, ut, ſi ad rem fore viſum fuerit, eaſdem & ipſe cum omnibus, qui veſtro in orbe degunt, communices; ut & qui rectè de his ſentiunt, iniqua de nobis exiſtimare, & loqui deſinant; & Calviniſtæ, quum inſidias ſuas præſtigiaſque palàm factas viderint, finem tandem exultandi faciant, & ineptè gloriandi. Vale.

Conſtantinopoli anno ſalutis 1643 Ianu, 6.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ

ἐλέῳ θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

ΤΗΣ ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ καὶ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, προήχθησαν εἰς μέσον κεφάλαιά τινα, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοῦ πρὸ ἡμῶν Πατριάρχου γέροντος κυρ Κυρίλλου. περὶ ὧν ἐζητήθη, εἰ χρὴ ταῦτα ὡς εὐσεβῆ λογίζεσθαι καὶ κατέχειν, ἢ ὡς τῆς ἡμετέρας ἀνατολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἀλλότρια ἀποκηρύττεσθαι. διὸ πᾶσα ἡ ἱερὰ σύνοδος αὕτη, ἕκαστον αὐτῶν ἐπιμελῶς ὑπεξελθόντες, καὶ τὸν νοῦν τῶν γεγραμμένων ἀνακρίναντες, εὗρον αὐτὰ πάντα

PARTHENIVS

miſericordiâ Dei Archiepiſcopus Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Oecumenicus Patriarcha.

PRÆSIDENTE ſynodicè mediocritate noſtrâ, aſſidentibus ipſi ſanctiſſimis Epiſcopis, & honoratiſſimis, dilectis in Spiritu ſancto fratribus, & comminiſtris, nec non ſpectatiſſimis Clericis magnæ Chriſti Eccleſiæ, quæ apud nos eſt, producta ſunt in medium Capitula quædam inſcripta nomine deceſſoris noſtri Patriarchæ ſenis, Domini Cyrilli: de quibus quæſitum eſt, eane oporteret ut pia reputare & amplecti, an verò ut ab Orientali noſtra & Apoſtolica Chriſti Eccleſia longè aliena rejicere. Quare univerſa hæc ſacra Synodus, horum ſingulis diligenter examinatis, & inveſtigatâ eorum quæ ſcripta erant, ſententiâ, cenſuit hæc omnia

 (præ-

(τοῦ ἑβδόμου ἐκτὸς) τῆς Καλβινικῆς ἀντεχόμενα αἱρέσεως, καὶ ὡς πορρωτάτω τῆς χριστιανικῆς τῶν ἀνατολικῶν θρησκείας ἀπέχοντα.

α΄. Ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ, τὴν ἀΐδιον καὶ ὑπαρκτικὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος πρόοδον, ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ὑποτίθησι, παρὰ γνώμην τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

β΄. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὴν ἁγίαν γραφὴν γυμνὴν ἐξηγήσεων. τῶν τῆς ἐκκλησίας ἁγίων πατέρων δεχόμενος τὰ ταῖς οἰκουμενικαῖς συνόδοις θεοπνεύστως ἐκφωνηθέντα διαβάλλει, καὶ τὰς ἀρχῆθεν κατὰ διαδοχὴν κεκρατηκυίας ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἀποπέμπεται παραδόσεις, ὧν ἐκτὸς εἰς ψιλὸν ὄνομα περισταίη τὸ κήρυγμα ἡμῶν, ἥ φησι Βασίλειος.

γ΄. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τὸν θεὸν ὑποτίθησιν ἀδικώτατον, τυραννικῇ χρώμενον ἐξουσίᾳ, μόνῃ λέγων τῇ θελήσει αὐτοῦ τοὺς μὲν εἰς δόξαν προορίσαι, τοὺς δὲ ἀποβάλλειν εἰς κόλασιν, μηδαμῶς τὰ ἔργα αὐτῶν σκοπούμενον. οὗ τί ἂν γένοιτο ἀσεβέστερον;

δ΄. Τὸ δὲ τέταρτον τῷ περὶ αὐτοῦ ὅλως ἀντίκειται. εἰ γὰρ οὐκ αἴτιος τῶν κακῶν ὁ θεὸς, πῶς τῷ οἰκείῳ θελή-

(præter ſeptimum) Calvinicam hæreſim profiteri, & à Catholica Orientalium religione longiſſimè diſcrepare.

I. In primo enim æternam & ſubſtantivam Spiritus ſancti proceſſionem ex Patre Filioque conſtituit, præter Catholicæ Eccleſiæ mentem.

II. In ſecundo verò ſanctam Scripturam ſine interpretationibus ſanctorum Eccleſiæ Patrum recipiens, calumniatur quæ divino afflatu ab œcumenicis ſynodis pronunciata ſunt, repudiatque traditiones, quæ per orbem univerſum obtinuerunt, ſine quibus fides omnis noſtra in vanum & tenue nomen abiret, inquit Baſilius.

III. In tertio autem Deum facit iniquiſſimũ, tyrannicâ poteſtate utentem, ajens eum ſolâ ſuâ voluntate alios prædeſtinare ad gloriam, alios in pœnam mittere, nullâ operum habitâ ratione. Quo quid magis impium proferri poſſit?

IV. Quartum autem cum præcedenti omninò pugnat. Si enim malorum cauſa non eſt Deus, quomodo propriâ

θελήματι τοὺς ἀδοκίμους ἐπὶ τῷ κακοποιεῖν ἐξεπιτηδὲς προήγαγεν;

έ. Ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τὴν θείαν παρεξηγᾶ πρόνοιαν, περιάπτων αὐτῇ κυρίως καὶ πρωτουργῶς τὰ κατὰ παραχώρησιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τε, καὶ δαιμόνων γινόμενα, ὡς ἐξ ὧν παράγει μαρτυριῶν ἐπιστώθη. τοῦτο δὲ πᾶσαν ὑπερβαίνει βλασφημίαν.

ϛ'. Τὸ δὲ ἕκτον, περικλείων πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, οὐ μόνον τὴν προπατορικὴν, ὡς καὶ ἡ ἐκκλησία ἡμῶν ὁμολογεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀναβλύζουσαν προαιρετικὴν, καὶ θανάσιμον, ἣν καρποὺς ἐκείνης ὀνομάζει, καὶ μηδένα ἐξαίρων ταύτης (τῆς θανασίμου δηλαδὴ, τῆς κατάκριτον ἐκτελούσης τὸν ταύτην ἐργαζόμενον) οὔτε τὸν ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζονα. οὔτε τὴν ἐν γυναιξὶν εὐλογημένην, τὴν ἄμωμον καὶ ἀειπαρθένον Μαρίαν, ἢ προπάτορας τινας, ἢ προφήτας, καὶ ἀποστόλους, ὡς ἀλλότριον καὶ αὐτὸ τῆς πίστεως ἡμῶν κέκριται.

ή. Ἐν δὲ τῷ ὀγδόῳ τὴν τῶν ἁγίων ἀναιρεῖ μεσιτείαν, τάς τε τῶν ἀγγέλων προ-

στασίας,

voluntate, reprobos de induſtria ad peccandum impellit?

v. In quinto verò de divina providentia perperam loquitur, tribuens ipſi propriè ac primariò, quæ à malis tum hominibus, tum Angelis, ex ejus permiſſione fiunt; ut liquet ex iis, quæ adducit, teſtimoniis. hoc verò blaſphemiam omnem excedit.

vi. Sextum autem naturam humanam omnem obnoxiam peccato faciens, non originali tantùm, ut & noſtra profitetur Eccleſia, ſed & quod ex eo ſcaturit, voluntariò ac mortali, quod illius fructum quendam appellat, neminemque ab eo immunem volens (mortali ſcilicet, quod condemnationi obnoxium reddit eum, qui ipſum operatur) ne maximum quidem inter natos mulierum, neque benedictam in mulieribus, aut Patriarchas ullos, aut Prophetas, & Apoſtolos, ut alienum à fide noſtra judicatum eſt.

viii. In Octavo verò ſanctorum interceſſiones tollit, & Angelorum pro-

στασίας, ναὶ μὴν καὶ τὰς τῶν ἱερέων ὑπὲρ παντὸς τοῦ κόσμου ἐνδείξεις τε καὶ μεσιτείας, αἷς τὴν ἐκκλησίαν διατηρεῖσθαι πιστεύομεν.

θ'. Ἐν δὲ τῷ ἐννάτῳ τὴν πίστιν γυμνὴν τῶν ἔργων σώζειν ὑπολαμβάνει. εἶναι δὲ ταύτην οὐκ ἔργον ἡμέτερον, ἀλλὰ τοῦ Χριστοῦ μόνου, ἔξωθεν δικαιοῦντος τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ζωῆς καὶ θανάτου αὐτοῦ, ἵνα μὴ δόξῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τι συμβάλλεσθαι σωτηρίαν.

ι'. Ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ τήν τε ἐπίγειον, καὶ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἐκκλησίαν συγχέων, τὴν ἱεραρχικὴν ἀναιρεῖ ἐπιστασίαν, καὶ δι' αὐτῆς ὅλον τὸ τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα. οὗ τί ἂν εἴη ἀκοσμότερον;

ια'. Ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ, μέλη τῆς ἐνταῦθα ἐκκλησίας, μόνους τοὺς ἐκλεκτοὺς εἶναι βούλεται, καὶ οὐ τοὺς ἁπλῶς κοινωνοῦντας καὶ μετέχοντας τῶν ἐκείνης μυστηρίων κατὰ πίστεως, ὡς καὶ τὸν Παῦλον, ὅτε τὴν ἐκκλησίαν ἐπόρθει μέλος ἐκείνης εἶναι διὰ τὸ ἐκ κοιλίας αὐτὸν ἀφωρίσθαι. τὸν δὲ Ἰούδαν ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις δυνάμεις ἐκτελοῦντα, μὴ μέλος αὐτῆς τηνικαῦτα χρηματίσαι.

ιβ'. Ἐν

tectiones, nec non eas, quæ à ſacerdotibus pro toto orbe fiunt, orationes, & interceſſiones, quibus Eccleſiam conſervari credimus.

IX. In nono verò fidem ſine operibus ſalvare ſtatuit; eſſe autem hanc non opus noſtrum, ſed Chriſti unius extrinſecùs juſtificantis hominem per vitam ac mortem ſuam, ne videatur quidquam ad ſalutem ſuam homo conferre.

X. In decimo autem, terreſtrem, ac cæleſtem Eccleſiam confundens, Pontificiam poteſtatem tollit, & per ipſam, totam Eccleſiæ perfectionem. Quo quid perturbatius eſſe poteſt?

XI. In undecimo verò, terreſtris hujus Eccleſiæ membra ſolos electos eſſe vult, neque eos præcisè, qui ejus myſteriorum cum fide ſunt participes; quemadmodum & Paulum, dum Eccleſiam perſequeretur, membrum illius fuiſſe, quòd ex utero prædeſtinatus eſſet: & Iudam, quum perinde atque Apoſtoli cæteri, miracula faceret, ejuſdem membrum tunc minimè fuiſſe.

ιϐ'. Ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ ἀγωνιζόμενος ὁ συγγραφεὺς τὰς τῶν πατέρων διδασκαλίας ἐκ μέσου ἆραι, τὴν ἐκκλησίαν φησὶν ὑπὸ τοῦ παναγίου πνεύματος διδάσκεσθαι, ὃ ἀληθὲς ὂν αὐτὸς κακοήθως εἰσάγει. διδάσκεται μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ ἐκκλησία ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ ἀμέσως, γλώσσαις δὲ καὶ χερσὶν ἀνθρωπίναις κεχρημένου τοῦ πνεύματος. ἄνθρωποι γὰρ ἦσαν οἵτε προφῆται, καὶ οἱ ἀπόστολοι, οἱ τὸν λόγον τοῦ κυρίου κηρύξαντες, καὶ γράψαντες· καίτοι τῶν λογίων ἐκείνων λεγομένων εἶναι τοῦ πνεύματος καὶ θείων, ὡς ἐκεῖθεν ἐμπνευσθέντων, καὶ μηδὲν κεκτημένων ἀνθρώπινον. καὶ ἡ ἐκκλησία γοῦν ὑπὸ θεοπνεύστων λογίων τῶν πατέρων διδασκομένη, οὐ λέγεται ὑπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πνεύματος διδάσκεσθαι. ἐκεῖνοι γὰρ πνεύματι θείῳ κινούμενοι διδάσκουσιν ἡμᾶς, οὐ κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἔλαβον ἔμπνευσιν, ὃ δῆλον ἐξ ἧς πρὸς ἀλλήλους ἔχουσι συμφωνίας. τὸ δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἀποφαίνεσθαι (ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ) δυνατὸν εἶναι ἁμαρτάνειν, καὶ ταῦτα τὸ πνεῦμα κεκτημένην διδάσκαλον, καὶ τὸν Χριστὸν κεφαλήν, περὶ ἧς εἴρηται, ὅτι σπῖλον ἢ ῥυτίδα οὐκ ἔχει, ἀλλ'

XII. In duodecimo verò enitens ſcriptor Patrum doctrinas è medio tollere, Eccleſiam ait à Spiritu ſancto doceri; quod verum quum ſit, ab eo eſt malignè pronuntiatum. Nam docetur quidem à Spiritu ſancto Eccleſia noſtra, ſed non immediatè, at hominum manibus atque linguis utente Spiritu. Homines enim erant, & Prophetæ, & Apoſtoli, qui verbum Domini prædicaverunt, conſcripſerúntque, quamvis oracula illa dicerentur eſſe Spiritus ſancti & divina, quaſi inde afflata, nihilque humani habentia. Eccleſia igitur inſpiratis divinitus Patrum oraculis edocta, non ab homine, ſed à Spiritu ſancto doceri dicitur. Illi enim divino impulſi Spiritu nos docent, non ſecundum hominem, at ſecundum eum, quem à Spiritu acceperunt afflatum: quod ex ea, quæ inter illos eſt, concordia manifeſtum eſt. Quod verò hoc ipſo in capite dicatur fieri poſſe ut erret Eccleſia, ídque quum & doctorem Spiritum, & Chriſtum caput habeat, quam neque maculam habere, neque rugam,

ſed

ἀλλ᾽ ὅλη ἐςὶ καλὴ καὶ τελεία, ὡς δυσσεβὲς ἀποκεκήρυκται.

ιγ΄. Τὸ δὲ δέκατον τρίτον, ἐκβάλλει τὰ κατὰ τῶν ἔργων τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας, ἀναιροῦν διὰ τούτου, τό γ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐ μόνον ἀρετὴν πᾶσαν, καὶ βίον ἔνθεον, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ἱερὰν γραφὴν, ἐπὶ τὰς ἀγαθὰς τῶν πράξεων παρορμῶσαν, ἐφ᾽ ᾧ σωτηρίας τύχοιεν.

ιδ΄. Τὸ δὲ τέταρτον καὶ δέκατον κατὰ τοῦ αὐτεξουσίου στρατευόμενον τὴν ἀνθρωπίνην παρασαλεῦσαι φύσιν ἀποπειρᾶται, τὸ εἶναι αὐτῆς κεκτημένην ἐν τῷ λογικῷ τε, καὶ αὐτεξουσίῳ.

ιε΄. Ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ πέμπτῳ, τὰ πέντε τῆς ἐκκλησίας ἀρνεῖται μυστήρια, τὴν ἱερωσύνην, τὸ ἱερὸν μῦρον, τὸ εὐχέλαιον, τὴν διὰ τῆς μετανοίας ἐξομολόγησιν, καὶ τὸν τίμιον γάμον, ἃ πάντα ὡς ἱερὰ, καὶ θείας χάριτος μεταδοτικὰ, ἡμῖν ἡ ἀρχαία κατέλιπε παράδοσις.

ις΄. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ δύο καθομολογῶν μυστήρια, ἐκ τοῖς δυσὶν ἐφεξῆς κεφαλαίοις οὐχ ὑγιῶς τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐκτίθησι. Τῷ μὲν γὰρ βαπτίσματι. οὕτω δικαιοῦ-

σθαι

ſed totam pulchram & perfectam eſſe dictum eſt, ut impium eſt damnatum.

XIII. Decimumtertium autem nullam vult eſſe bonis operibus in hominum ſalute partem, hoc uno tollens, quantum quidem in ipſo eſt, non ſolùm virtutem omnem, cæleſtemque vitam, ſed & ſcripturam omnem ſacram, quæ homines hortatur ad bonas actiones, ut ſalutem conſequantur.

XIV. Decimum quartum autem contra liberum arbitrium pugnans, naturam humanam evertere molitur, cujus eſſe in ratione, ac libertate poſitum eſt.

XV. In decimo quinto, negat Eccleſiæ Sacramenta quinque; Sacerdotium, ſacram Vnctionem, ſacrum Oleum, Confeſſionem cum pœnitentia, & honorabiles nuptias; quæ omnia ut ſacra, & divinam gratiam conferentia, antiqua nobis traditio reliquit.

XVI. Duo verò alia Sacramenta admittens, duobus deinceps in capitibus eorum virtutem non rectè exponit. Nam Baptiſmo quidem ita juſtifi-

cari

σθαι οἴεται τὸν βαπτιζόμενον, ὡς μὴ οἷόν τε εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον ἀπολέσθαι, ἐπιλελησμένος τοῦ μὴ τούτων φυλαξάντων ἀμόλυντον, μήτε τὴν πίστιν μέχρι τέλους τετηρηκότων, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν τῷ λουτρῷ ἀπωναμένων, ἀλλὰ τῇ αἰωνίῳ κατακριθέντων κολάσει.

ιζ΄. Τὴν θείαν δὲ εὐχαριστίαν οὕτω διαρρήγνυσιν, ὡς μηδὲν αὐτῇ ἕτερον εἰ μὴ τύπον ψιλὸν ἐγκαταλείπειν, ὡς ἂν εἰ ἔτι τῇ σκιᾷ τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐλατρεύομεν. οὐ γάρ φησιν εἶναι σῶμα Χριστοῦ ἀληθινὸν τὸν ὁρώμενον καὶ ἐσθιόμενον ἄρτον, ἤδη ἁγιασθέντα, ἀλλὰ τὸ νοούμενον πνευματικῶς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, φανταζόμενον· ὃ πάσης ἀσεβείας ἀνάπλεων. ὁ γὰρ Ἰησοῦς οὐκ ἔφησε, τοῦτό ἐστιν ὁ τύπος τοῦ σώματός μου, ἀλλά, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τοῦτο δηλαδὴ τὸ ὁρώμενον, καὶ λαμβανόμενον, καὶ ἐσθιόμενον, καὶ κλώμενον, ἁγιασθὲν ἤδη, καὶ εὐλογηθέν.

ιη΄. Ἔσχατον δὲ πάντων, ἐπὶ προφάσει δῆθεν τοῦ καταβαλεῖν τὸ καθαρτήριον πῦρ, τὰς νενομισμένας ἡμῖν

ἐπὶ

cari baptizatum putat, ut perire is nullo modo poſſit; reſpectum ad eos non habens, qui ſacramentum hoc incontaminatum non cuſtodierunt, neque fidem ſervaverunt ad finem uſque, adeoque fructum lavacri nullum cepere, ſed æternis ſuppliciis damnati ſunt.

XVII. Divinam autem Euchariſtiam ita convellit, ut nihil ipſi aliud, niſi nudam figuram relinquat, quaſi adhuc in umbra veteris legis ſerviremus. Negat enim eum, qui videtur, & comeditur, panem jam ſanctificatum, eſſe verum Chriſti corpus, ſed ſpiritaliter tantùm intellectum, aut potiùs imaginando fictum, quod omni impietate plenum eſt. Neque enim dixit Ieſus, Hoc eſt figura corporis mei; ſed, Hoc eſt corpus meum, Hic eſt ſanguis meus; hoc ſcilicet quod videtur, & accipitur, & comeditur, & frangitur, ſanctificatum jam, & benedictum.

XVIII. Poſtremum verò omnium, ut prætextum videlicet quærat rejiciendi ignis Purgatorii, id agit ut repudiet ſo-

ἐπὶ τοῖς ἀποιχομένοις μνείας ἐκβαλεῖν κατεπείγεται, δι' ὧν ἐλπίζομεν ἄνεσιν αὐτοῖς. καὶ ἀναψυχὴν παρὰ θεοῦ παραπέμπεσθαι τῶν κατεχόντων αὐτοὺς ἀνιαρῶν.

Πρὸς τούτοις ἐνεφανίσθησαν, καὶ ἃς τοῖς κεφαλαίοις προσέθηκεν, ἐρωτήσεις, καὶ ἐγνώσθησαν πάσῃ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ, οὐδὲν ἄμεινον τῶν κεφαλαίων διακείμεναι. Οὐ μόνον γὰρ τὰς τῆς γραφῆς ἑρμηνείας, τὰς τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐκπονηθείσας, ὡς καὶ πρότερον, παρακρούεται, ἀλλὰ καί τινα τῶν ἐκείνης ἀθετεῖ βιβλίων, ἅπερ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, ὡς κανονικὰ ἐδέξατο. καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὴν τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων εἰκόνων σχετικὴν ἀποβάλλεται προσκύνησιν, ἣν ἡ ἑβδόμη ἐκύρωσεν οἰκουμενικὴ ἁγία σύνοδος.

ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ τάτε κεφάλαια ταῦτα, καὶ τὰς ἐρωτήσεις κοινῇ ψήφῳ τελείως (φησὶν ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη) ἀνατρέπομεν, καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς ἀπελαύνομεν, ὡς αἱρέσεων πεπληρωμένα, καὶ πάντη ἀλλότρια τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν θρησκείας, τόν τε συγγράψαντα

ξένον

lennes nobis ac legitimas pro defunctis commemorationes, per quas ſperamus requiem iis,& reſpirationem ab acerbitatibus, quæ illos premunt, à Deo eſſe concedendam.

Præterea prodierunt & interrogationes,quas Capitulis adjunxit,& judicatæ illæ ſunt, univerſæ huic Synodo, nihilo Capitulis meliores. Non ſolùm enim Scripturæ interpretationes à Patribus noſtris elaboratas,ut priùs,rejicit,ſed & libros ejus aliquos abrogat,quos ſanctæ & œcumenicæ Synodi, ut canonicos receperunt. Ad hæc omnia, venerabilium & ſanctarum imaginum relativum cultum reſpuit,quem ſancta œcumenica Synodus ſeptima confirmavit.

QVAPROPTER, & hæc Capitula, & interrogationes,communi ſuffragio plenè,ait ſacra hæc Synodus)ſubvertimus, & ab aula noſtra repellimus, tanquam hæreſibus repleta, & omnino ab orthodoxa noſtra religione aliena, eúmque qui iſta conſcripſit exſortem fidei noſtræ judicamus: omnibus declarantes

ξένον τῆς ἡμῶν κρινομένης πίστεως, πᾶσι δηλο-
ποιοῦντες, ὡς καταψεύδεται ἡμῶν ὁ τούτων
συγγραφεύς, λέγων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πίστιν
ἀνατολικὴν ὁμολογίαν εἶναι τῆς χριστιανι-
κῆς πίστεως τῶν γραικῶν, Καλβινικὴν οὖ-
σαν, καὶ οὐχ ἡμετέραν. τοὺς δὲ ταῦτα τὰ κε-
φάλαια, ὡς ἀληθῆ, καὶ εὐσεβῆ δῆθεν
ἀναγινώσκοντας, καὶ διακρατοῦντας, ὑπερ-
μαχοῦντας αὐτῶν, εἴτε λόγοις, εἴτε συγ-
γράμμασιν, ὡς συμφρονοῦντας, καὶ συγ-
κοινωνοῦντας αὐτοῦ ταῖς αἱρέσεσι, καὶ λυμεῶ-
νας τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἀποβαλλόμενοι
τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως, καὶ ὡς ἐθνικοὺς
καὶ τελώνας λογίζεσθαι διατάττόμεθα, μη-
δεμίαν κοινωνίαν ἔχοντας μεθ᾽ ἡμῶν, ὁποίας
ἂν εἴησαν καταστάσεως. καὶ ἔστωσαν τῷ αἰω-
νίῳ ἀναθέματι ὑπόδικοι καὶ ἀφωρισμέ-
νοι παρὰ πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύμα-
τος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει, μόνου θεοῦ. ἔν
τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ τῷ μέλλοντι, καὶ κα-
τηραμένοι, καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ ἄλυτοι
μετὰ θάνατον, καὶ μέτοχοι τῆς αἰωνίου κολάσεως. οὔτε
γάρ ποτε ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία τοῖς τοιούτοις
καθυπήχθη δόγμασι, μήτε μὴν εἰς τοὐπιὸν το-
σοῦτον κατενεχθείη, χάριτι τοῦ ὁδηγοῦντος αὐ-
τὴν,

eorum ſcriptorem falsò nos criminari, dum ait privatam ſuam fidem, eſſe Orientalem Chriſtianæ fidei Græcorum profeſſionem, quum ſit Calvinica, non noſtra. Eos verò, qui hæc Capitula, ut vera & pia ſcilicet legunt, & pertinaciter retinent, eaque ſive verbis, ſive ſcriptis defendunt, tanquam conſentientes & communicantes ejus hæreſibus, & corruptores Eccleſiæ Chriſti, arcemus à congregatione fidelium, & tanquam Ethnicos ac Publicanos haberi præcipimus, nullam habentes communionem nobiſcum, cujuſcunque conditionis ſint. & ſunto æterno anathemati obnoxii, & ſegregati à Patre, Filio, & Spiritu ſancto, uno ſecundum naturam ſolo Deo, & in hoc futuroque ſæculo, & maledicti, & expertes veniæ, & inſolubiles poſt mortem, & æternæ damnationis participes. Neque enim unquam Eccleſia noſtra talibus dogmatibus deluſa eſt, atque utinam nunquam in poſterum tantopere præcipitetur, gratiâ regentis ipſam, & gubernantis Spiritus. In confir-

τὴν, καὶ κυβερνῶντος πνεύματος. Εἰς πίστωσιν δὲ τῆς παρούσης πράξεως καὶ ἀσφάλειαν, κατεστρώθη τὸ παρὸν ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ὑπογραφὲν ἰδίαις χερσὶ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ λογιωτάτων κληρικῶν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ, ἑξακοσιοστῷ, τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ, ἐν μηνὶ Μαΐῳ, Ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ἐλέῳ θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τῇ συνοδικῇ ταύτῃ ἐπιστολῇ τοῦ παναγιωτάτου πατρὸς καὶ ποιμένος ἡμῶν Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συμφωνῶν ἐν πᾶσι καὶ συναινῶν ἐγὼ Πέτρος Μογίλας, ταπεινὸς Ἀρχιεπίσκοπος Μητροπολίτης Κιόβου, καὶ Ἀλικίας, καὶ πάσης Ῥωσίας, ἔξαρχος τοῦ ἁγίου Ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀρχιμανδρίτης τῆς λαύρας Πιετζαρίου, ὑπογράφω ἰδίᾳ χειρὶ δι' ἐμέ τε. καὶ ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἐκκλη-

mationem verò & auctoritatem præſentis actionis, mandata ſunt præſentia ſacro Codici magnæ Chriſti Eccleſiæ; quæ apud nos eſt, ſubſcripta propriis manibus ſanctiſſimorum Epiſcoporum, & ſpectatiſſimorum Clericorum.

Anno ſalutis milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo ſecundo: menſe Maio: Indictione decimâ.

PARTHENIVS miſericordiâ Dei Archiepiſcopus Conſtantinopoleos novæ Romæ, & œcumenicus Patriarcha.

Synodicæ huic Epiſtolæ ſanctiſſimi Patris, & Paſtoris noſtri, Patriarchæ Conſtantinopolitani conſentiens in omnibus ego Petrus Mogilas, humilis Archiepiſcopus Metropolitanus Ciobi, & Haliciæ, & omnis Ruſſiæ, Exarchus ſancti Apoſtolici throni Conſtantinopoleos, Archimandrita Lauræ Pietzarii, ſubſcribo propria manu, tum meo nomine, tum nomine omnis Eccleſiæ

ἐκκλησίας τῆς ὀρθοδόξου, καὶ καθολικῆς, τῆς οὔσης ἐν τῇ μικρᾷ Ῥωσίᾳ.

Αθανάσιος Πουσίνας, ἐπίσκοπος Λουκεωρίου, καὶ Οστρογίου.

Αρσένιος Ζελιβόρσκιος, ἐπίσκοπος Λεοπόλεως Αλικίας, καὶ Καμινικίας τῆς Ποδωλίας.

Σίλβεστρος Ουλεβίτζιος Βοιουΐνσκιος, ἐπίσκοπος Πρεμισλάου, καὶ Σαμβωρίου.

Σίλβεστρος Κόσοφος, ἐπίσκοπος Μστισλαβίας, Ορσίας, καὶ Μωγιλαβίας.

ὁ Ηρακλείας, Ιωαννίκιος.

ὁ Λαρίσσης, Γρηγόριος.

ὁ Χαλκηδόνος, Παχώμιος.

ὁ Σεῤῥῶν, Δανιήλ.

Οἱ ἐπίσκοποι τῆς συνόδου.

ὁ Κυζίκου, Ανθιμος.

ὁ πρώην Νικαίας, Πορφύριος.

ὁ Κορίνθου, Γρηγόριος.

ὁ Φιλίππων, Γεράσιμος.

ὁ Χίου, Ιερεμίας.

ὁ Νικαίας, Πορφύριος.

ὁ Προύσης, Χρύσανθος.

ὁ Βιδιώνης, Σωφρόνιος.

ὁ Φιλιππουπόλεως, Γαβριήλ.

ὁ Λήμνου, Ιγνάτιος.

Βαρ-

Chriſtianæ, orthodoxæ & Catholicæ, quæ eſt in Ruſſia minore.

Athanaſius Puſinas Epiſcopus Luceorii, & Hoſtrogii.

Arſenius Zeliborſcius Epiſcopus Leopoleos Haliciæ, & Caminiciæ Podoliæ.

Sylveſter Vlebitzius Bœutinſcius Epiſcopus Premiſlai, & Samborii.

Sylveſter Coſſophus Epiſcopus Mſteſlaviæ, Orſiæ, & Mogilaviæ.

Ioannicius, Heracleæ.

Gregorius, Lariſſæ.

Pachomius, Chalcedonis.

Daniel, Serrarum.

Curatores Synodi.

Anthimus, Cyzici.

Porphyrius, qui antè Nicææ fuit.

Gregorius, Corinthi.

Geraſimus, Philipporum.

Ieremias, Chii.

Porphyrius, Nicææ.

Chryſanthus, Pruſæ.

Sophronius, Bidynæ.

Gabriel, Philippopoleos.

Ignatius, Lemni.

Βαρλαὰμ Μητροπολίτης Σουτζάβας καὶ πάσης Μολδοβλαχίας, καὶ Ἔξαρχος Πλαγιανῶν.

Εὐλόγιος ἐπίσκοπος Ρωμάνου.

Αναστάσιος, ἐπίσκοπος Ραδαουτζίου.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Χουσίου.

Σωφρόνιος ἱερομόναχος, καὶ καθηγούμενος τῆς ἡγεμονικῆς μονῆς τῶν τριῶν ἱεραρχῶν τῆς ἐν Γιασίῳ Μολδοβλαχίας.

Ὁ κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου Μελέτιος Συρίγος, ἱερομόναχος.

ὁ μέγας ἀρχιμανδρίτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Φιλόθεος.

ὁ μέγας πρωτοσύγγελος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Νικηφόρος.

ὁ μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Λάσκαρις.

ὁ μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Χρυσόδουλος, ἱερεύς.

ὁ μέγας σακελλάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Θεόλογος, ἱερεύς.

ὁ μέγας χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Εὐστάθιος, ἱερεύς.

ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Δανιήλ.

Barlaam Metropolitanus Sotzavæ, & omnis Moldaviæ, & Exarchus Plagenarum.

Eulogius, Epiſcopus Romani.

Anaſtaſius, Epiſcopus Rhadautzii.

Georgius, Epiſcopus Chuſii.

Sophronius Hieromonachus, & Præfectus Monaſterii trium Præſulum, quod eſt Iaſii Moldaviæ.

Meletius Syrigus, Hieromonachus, Prædicator Euangelii.

Philotheus, magnus Archimandrita magnæ Eccleſiæ.

Nicephorus, magnus Protoſyngelus magnæ Eccleſiæ.

Laſcaris, magnus Logotheta magnæ Eccleſiæ.

Chriſtodulus, ſacerdos, magnus Oeconomus magnæ Eccleſiæ.

Theologus, ſacerdos, magnus Sacellarius magnæ Eccleſiæ.

Euſtathius, ſacerdos, magnus Chartophylax magnæ Eccleſiæ.

Daniel, magnus Eccleſiarcha magnæ Eccleſiæ.

Pa-

ὁ νομοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Παρασκευᾶς ἱερεύς.

ὁ σακελλίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Γεώργιος.

ὁ πρωτέκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Θωμᾶς.

ὁ πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Φίλιππος.

ὁ μέγας πριμμικίριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Φίλιππος.

ὁ δικαιοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Μιχαήλ.

ὁ μέγας διερμηνευτὴς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Ῥάλης.

ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Νικόλαος.

ὁ ὑπομνηματογράφος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Κωνσταντῖνος.

ὁ πρωταποστελάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Κωνσταντῖνος.

ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, Χρυσόσκουλος.

ὁ νοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Δημήτριος.

Paraſceuas, ſacerdos, Nomophylax magnæ Eccleſiæ.

Georgius, minor Sacellarius magnæ Eccleſiæ.

Thomas, Protecdicus magnæ Eccleſiæ.

Philippus, Protonotarius magnæ Eccleſiæ.

Philippus, magnus Primicerius magnæ Eccleſiæ.

Michaël, Dicæophylax magnæ Eccleſiæ.

Rhales, magnus Interpres magnæ Eccleſiæ.

Nicolaus, Logotheta magnæ Eccleſiæ.

Conſtantinus, à commentariis magnæ Eccleſiæ.

Conſtantinus, Protapoſtolarius magnæ Eccleſiæ.

Chryſoſculus, Logotheta ærarii generalis.

Demetrius, Notarius magnæ Eccleſiæ.

ΤΩ ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΩ

καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ Δουκὶ, θεοσεβεστάτῳ τε αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας, Κυρίῳ, Κυρίῳ ΙΩΑΝΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΩ ΒΩΙΒΟΝΔΑ, σωτηρίαν παρὰ Θεοῦ.

ΣΟΝ ἦν ὡς ἀληθῶς, Δοὺξ μεγαλοπρεπέστατε, τύποις ἐκδοῦναι καὶ τὰ συνοδικὰ ταυτὶ γράμματα. ἐπειδὴ γάρ σοι τὸ σύνθημα δέδωκεν ὁ Κύριος, τοῦ εἶναί σε τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ πρόμαχον, καὶ τῶν αἱρέσεων γενναῖον καταλύτην, σὲ μόνον ἐκ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἡγεμόνων, ὡς εὔχρηστον αὐτῷ ἐκλεξάμενος, τίνι ἂν ἄλλῳ ἐπέκειτο τὰς κακοδοξίας στηλιτεῦσαι, εἰ μὴ ἄρα τῇ σῇ θεοσεβεστάτῃ μεγαλονοίᾳ, ὃς ἰδὼν τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας παρατιλομένας, ἐπὶ τοῖς νεωστὶ ἀναφανεῖσι καλοϋνιανικοῖς κεφαλαίοις, διατεινομένοις ἡμετέροις εἶναι, τῷ ἐπιγράφεσθαι, ἀνατολικὴ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς πίστεως, οὐδόπως κατενάρκησας, ἀλλὰ πάντα κάλων

κινή-

ILLVSTRISSIMO *& Magnificentiſsimo Duci, Religioſiſsimoque Domino, & Principi omnis Moldaviæ, Domino* D. IOANNI BASILIO BOIBONDA, *Salutem à Deo.*

TVVM erat certè, Dux magnificentiſſime, typis etiam ſynodicas haſce literas committere. Etenim quum hanc tibi poteſtatem dederit Dominus, ut eſſes ejus Eccleſiæ propugnator, & generoſus ſubverſor hæreſum, te uno ex omnibus terræ principibus electo tanquam ſibi utili; cuinam alteri incumberet pravas opiniones proſcribere, niſi religioſiſſimæ tuæ magnificentiæ? Qui quum vidiſſes Chriſtianas Eccleſias perturbatas ob Calviniaca quædam Capitula quæ recèns prodierant, contendebanturque noſtra eſſe, quòd inſcriberentur, Orientalis confeſſio Chriſtianæ fidei, haudquaquam pigritatus es, ſed funem omnem movere

κινήσας, οὐκ ἀπέστης, ἕως οὗ μεταπεμψάμενος
τοποτηρητὰς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου
τοῦ οἰκουμενικοῦ, καὶ πάσης τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς
συνόδου, καὶ ἀπὸ Ρωσίας Λεγάτους τῆς ἐκεῖθεν ἐκ-
κλησίας, σὺν αὐτοῖς πάντα τὰ νενοθευμένα
κατέρραξας δόγματα, δημοσίαις βίβλοις ἐγ-
κείνας τε καὶ κυρώσας τὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκ-
κλησίας γνήσια διδάγματα. Ὃ νῦν πᾶσι τοῖς
χριστιανῶν παισὶν ὀρθοδόξοις ἐκκαλύπτων τὸν
ἐγκεκρυμμένον ἰὸν τοῖς κεφαλαίοις ἐκείνοις,
κοινῶς προκεῖσθαι ἐθέσπισας, ἣν ἔχει δόξαν
περὶ αὐτὰ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη
ἐκκλησία, ἐφ' ᾧ ἔχειε πανταχῇ τὰ τοῦ κυρίου
πρόβατα διαγινώσκειν, ὁποίων βρωμάτων
ἀπέχεσθαι χρὴ, καὶ ποίαις τισὶ νομαῖς ἀναμ-
φιβόλως προσπελάζειν· διὸ χάριτας τῷ θεῷ
ἀποδιδόντες, ἐπὶ τοῖς διὰ σοῦ παρ' αὐτοῦ
οἰκονομηθεῖσιν ἡμῖν, ἐξ ὅλης ψυχῆς ἱκετεύο-
μεν αὐτὸν, τὴν παροῦσαν ζωὴν, μακραίωνά τε
καὶ εἰρηνικὴν σοι δωρήσασθαι, τὸν τῆς ἡγεμο-
νίας θρόνον μέχρι τέλους κοσμοῦντι ἐν τῇ αὐτοῦ
χάριτι· ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ, ἐκ τῶν ἐπὶ γῆς, εἰς
τὰ οὐράνια μεταθέσθαι σε βασίλεια.

Οἱ

vere non deſtitiſti, donec evocatis vicem gerentibus ſanctiſſimi & Apoſtolici throni œcumenici, & universâ ſacrâ illius Synodo, & ex Ruſſia, legatis ejus, quæ illic eſt, Eccleſiæ, cum ipſis adulterina omnia dogmata convelliſti, publicis literis conſignans, rataſque faciens, ſinceras Orientalis Eccleſiæ doctrinas. Nunc autem omnibus Chriſtianis orthodoxis detegens abſconditum illis Capitulis virus, publicè proſtare voluiſti, qui de iis ſentiat magna Chriſti, quæ apud nos eſt, Eccleſia; ut poſſent ubique dignoſcere oves Domini, quibus à pabulis abſtinere oporteat, & quænam ad paſcua indubitanter accedere. Quapropter gratias Deo reddentes propter ea, quæ per te nobis ab ipſo proviſa ſunt, toto ex animo ipſum precamur, ut præſentem tibi vitam longævam ac pacificam donet, principatus thronum ad finem uſque ornanti, in ipſius gratia: in futura verò è terreſtribus ad cæleſtia te palatia tranſmittat.

Οἱ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως Λεγάτοι, καὶ Ἔξαρχοι Πατριαρχικοὶ, καὶ οἱ ἀπὸ Ρωσίας Λεγάτοι.

ὁ πρῴην Νικαίας, Πορφύριος.

Μελέτιος Συρίγος, ἱερομόναχος, καὶ κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου.

Ἠσαΐας Τροφίμιος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ἰγνάτιος ὁ Ξενοβίκιος ὁ κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου.

Ἰωσὴφ Κονωνοβίκιος ἡγούμενος τῶν ἁγίων θεοφανίων.

Ἐτυπώθη ἐν Γιασίῳ τῆς Μολδοβλαχίας, ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ αὐθεντικῇ μονῇ τῶν ἁγίων τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τὸ ‚αχμβʹ. ἔτος τὸ σωτήριον, ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ κʹ.

2490
186

Legati Conſtantinopolitani, & Exarchi Patriarchici, miſsique ex Ruſsia Legati.

Porphyrius, qui antè Nicææ fuit.

Meletius Syrigus, Hieromonachus, & prædicator Euangelii.

Eſaïas Trophimius Præfectus ſancti Nicolai.

Ignatius Xenovicius, prædicator Euangelii.

Ioſeph Cononovicius præfectus ſanctorum Theophaniorum.

Excuſum Iaſii Moldaviæ, in auguſto, & authentico Monaſterio ſanctorum trium Præſulum. Anno ſal. 1642 Decemb. 20.

FINIS.

O

θεοφ

Ετυπώθη ἐν
αὐθεντικῇ
ἔτ(ος) τὸ

2490/186

798

P.F

2490
186
II Jus Can. &c.

798678 **Bibliotheca** 1000-
P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej
00019

Cyrilli Luc[a-]
ri Confe[s-]
sio Christia[n-]
[ae] fidei et
Censurae e-
jusdem.
1645.

584.

D. VI.

105